

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1938.
Trib. Timișoara.
Redactor resp.: DR. VARNAY ELEMÉR

Havi ezer ember

Nincsen még totális háború, lehet hogy nem is lesz, mégis minden idegesség nélkül megállapíthatjuk, hogy többé-kevésbé benne vagyunk a háború veszélyeiben. Hogy ez nem üres mondás, azt számokban fejezhetjük ki: Angliában a háború első négy hónapjában 4133 ember halt meg, aki nem volt katona, aki éppen napi munkáját végezte, vagy egyéb teendői után látott. Szóval havonta egyezer olyan ember halt meg — csupán Angliában —, aki polgáremberként élt, örülni akart az életnek és szerette volna magát abban az illúzióban elandalítani, hogy semmi sem történik a világon, az élet halad a maga útján, talán nincsen és nem is lesz háború... Az ilyen álmódosításokra az elmúlt világháború alatt még meg volt a lehetőség. Négy esztendő alatt állapot lett a háború, az életformák nagyjában változatlanok voltak és a hátsó országok szűkebbre szabott kenyérére legfeljebb az anyák és az özvegyek friss könnyei hulltak.

Mindenki érzi, hogy ebben a háborúban nincsenek elszigetelt gyászok és szétzórva jelentkező fájdalmak. Ebben a háborúban nincsen hely az álmódosításra és illúziókra. Benne vagyunk mind a veszélyzónában és bekerülhetünk mindannyian abba a fájdalmi közösségbe, amelyet Európa népei alkotnak. Háború van, amilyen még nem volt a történelemben. Az ellenség által szárazföldön megközelíthetetlen területeken pusztul a polgári lakosság. Helsinkiben, Viipuriban, Aboban. De pusztul ott is, ahová még ellenséges repülő sem ér el. Londonban, ahol az óvintézkedések, a besötétítés havonta több mint ezer ember életét követelte.

A „tökéletes” háború fogalmának megvalósítását megközelítette az ember. Minden háború kihat az összlakosságra. Veszélyeztetni a háborús nép nyugalmát, vagyonát, helybenmaradását. Menekülő és földönfutók tizezreinek karavána szegélyezte mindig a visszavonuló seregek útját és a háborúk szomorú képéhez tartoztak azok az embercsoportok, amelyeknek tagjai az elhagyott otthon legszükségesebb holmijaival ismeretlen jövőnek vágtak neki. De az eddigi háborúban sérthetetlen volt a polgárember élete. A polgári ruhás férfi, az asszony, a gyermek szinte területenkívüliségben élt egy véráradat közepette. Nemzetközi szerződések és az emberi becsület védte helyzetét. A háború katonák mérközése volt, a népek arra rátermett embereinek bajviadala. Emberi gonoszság találta ki a bellum omnium contra omnes mai változatát: a totális háborút, amelynek bekövetkezésére borzadva gondolunk, mint a civilizáció temetésére.

Nem következett még be, bár egyre erősebben közeledik az időpont, amikor az a fél, amely magát gyengébbnek érzi, ehhez a végső erőfeszítéshez fog folyamodni. Az orosz hadjárat sikertelenségét is néhány nap óta a polgári városok bombázásával akarják megtorolni. A balsikerű háború szerves folytatása a totális háború, amely talán abban a borzalmas tavaszban eljön, amelyet nem az ibolya illata, hanem a puskapor szaga fog betölteni. És ime! Egyszer a védelemre való felkészülés, az ezzel járó közlekedési zavar, havonta több mint ezer ember életét követeli, tehát a totális háború pusztító lehetősége, a háború arcvonal mögötti szakaszának csaknem legnyugodtabb helyzete is arányaiban jelentős veszélyt rejteget.

A mostani háború rendellenes jellegéhez tartozik, hogy amíg a hátsó országban 4133 volt a halottak száma, ugyanakkor a szárazföldi, légi és tengeri harcokban a brit hadsereg csak 2462 főt veszített. Ez a szám önmagában csak az jelenti, hogy ez a háború az, amely felévvél később kezdődik, mint ahogy megüzenték. A két szám szembeállításában azonban arra emlékeztet, hogy bizonyos körülmények között kétszer annyi békés öregember, asszony vagy gyermek pusztulhat el, mint amennyi katona. Ez következik a beszédes két számból és ez az állítás olyasvalami, ami egy negyed századdal ezelőtt abszurdnak látszott. A két szám összehasonlítása illusztrálja, hogy mit ér a technika fejlődése, ha az emberi belátás, a kulturális érzés nem kíséri nyomon ezt a fejlődést. A tökéletes gépek, a levegő, a tenger meghódítása, a civilizáció szellemi magasságáig nem érkezett ember számára átok és pusztulás eszközevé lesz. A két szám között a nagyobbik a technika és lélek aránytalanságáról beszél.

Németország felvilágosítást kér Belgiumtól a katonai intézkedések miatt?

A német külügyminisztérium lapja Angliát a háború kiterjesztésével vádolja

Berlinből jelentik: Newille Chamberlain legutóbbi beszédében kijelentette, hogy Anglia célja a háborút teljes erővel folytatni, de a lehetőséghez képest elkerülni a semleges államok érdekeinek megsértését. Ezzel kapcsolatban a Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz a következőket írja:

A Németországgal szomszédos semleges államok közül nincs egyetlen egy sem, amely ne szenvedett volna az angol intézkedések miatt. A lengyel állam saját maga bocsátotta az országot Anglia rendelkezésére és őt érte a legnagyobb mértékű megtorlás. Északon Anglia felfokozta az egyenetlenkedést, mindaddig, amíg ott is háború tört ki, de

ennek a háborúnak a kiterjesztését a jó.

indulatú és értelmes emberek igyekeznek megakadályozni.

Sajnos, az Anglia által felajánlott garanciaszerződés esetleg meghiusíthatja ezt a kívánságot. A Balkán-államok nem vettek részt a német birodalom bekerítésének kísérleteiben és az Európa ezen részében lévő országoknak elhatározotti szándékuk távol tartani magukat a jelenlegi konfliktustól. Ezek az országok felismerték annak szükségességét, hogy az egymás közötti nézeteltérések kiküszöbölendők. Erről tanuskodik a velencei találkozó, Pál régensherceg zágrábi látogatása, a török államférfiak szófiai utazása és mindezekből arra lehet következtetni, hogy Angliát csalódás érte, mert

a délkelet-európai problémák nem képezhetik újabb konfliktusok kiinduló pontjait.

Az angol gazdasági miniszter a gazdasági háború Kelet-Európára való kiterjesztése mellett

Londonból jelentik: Ronald Cross háborús gazdasági miniszter parlamenti nyilatkozatát megelégedéssel vette tudomásul az angol sajtó. Kiderült, hogy Crossnak sikerült néhány hónap alatt szigorú ellenőrzés alá venni a német kivitelét és behozatalt oly mértékben, mint a világháború utolsó esztendejében. A Times ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a világháború körülményeivel szemben most

Németországnak Kelet-Európából és különösen Ázsiából közlekedési útjai nincsenek ellenőrzés alatt.

Itt tehát gazdasági háborút kell kezdeni azokban

az országokban, ahonnan árukat és nyersanyagokat szállíthatnak Németországba. A lap rámutat arra is, hogy Angliában még több, mint egymillió munkanélküli van és ezek elhelyezésére még nem történtek meg a szükséges intézkedések.

A Daily Herald azt javasolja, hogy a szövetséges államok a legalacsonyabb áron exportáljanak a semleges országok számára, hogy így konkurráljanak a németekkel. Szükség volna arra — írja a lap —, hogy egy főparancsnok kezébe egyesítsenek minden hatalmat a hadigazdálkodási minisztériumban is épp úgy, mint a hadügyminisztériumban.

Németország Szibérián át akar amerikai árut importálni

Londonból jelentik: A Daily Sketch értesülése szerint Göring tábornagy felkérte a New Yorkban tartózkodó német kereskedelmi szakértőket, vizsgálják meg, miképpen lehetne amerikai árut a Csendes Óceánon, Wladiwostokon keresztül szállítani olyan módon hogy az orosz kikötőkből, Szibérián, európai Oroszországon és Lengyelországon keresztül továbbítanának. Ez az út 16.000 kilométernek felel meg.

NÉMET JEGYZÉK A HOLLAND—BELGA CSAPATÖSSZEVONÁSOK MIATT.

Brüsszelből jelentik: (Dunaposta.) Itteni diplomáciai körökben azt várják, hogy

Németország rövidesen jegyzékét küld Hollandiának és Belgiumnak, a német felfogás szerint legutóbb ok nélkül fogana-

tosított intézkedések miatt. A semleges sajtó berlini képviselői valószínűnek tartják, hogy erre a lépésre csakhamar sor kerül.

Amszterdamból jelentik: Királyi határozattal az ostromállapotot tegnap kiterjesztették Dél Hollandiára és Zeeland tartományra, a holland parti szakaszon.

AMERIKA FIGYELEMMEL KISÉRI A BELGIUMI ESEMÉNYEKET.

Brüsszelből jelentik: (Dunaposta.) A Belga Távirati Iroda megjegyzést fűz Cudachy új amerikai nagykövét brüsszeli megérkezéséhez és ahhoz a körülményhez, hogy a nagykövet rendkívül rövid idő alatt adta át megbízó levelét a királynak. Cudachy néhány nap előtt indult el New Yorkból, kedden délután érkezett Dublinba, ahol nyomban repülőgépre szállt és szerdán már átnyújtotta megbí-

zó levelét. A Távirati Iroda közleménye kiemeli, hogy

Washington különös érdeklődést tanúsít a feszültségnek ebben a pillanatában Belgium iránt. és a megbízó levélnek szokatlan gyors átadása ezt az érdeklődést juttatja kifejezésre. Cudachy egyébként Roosevelt köztársasági elnök egyik legbensőbb tanácsadója.

AZ ANGOL-FRANCIA GAZDASÁGI EGYSÉG

Londonból jelentik: Az angol és francia fegyverkezési miniszterek a legutóbbi napokban megbeszélést folytattak egymással és erről tájékoztatták a sajtót. Az angol fegyverkezési miniszter kijelentette, hogy a két állam teljesen összhangba hozza ipari anyagforrásait és a tanácskozások során megállapodtak abban is, hogy szabványosítják a haditerményeket.

A HARCTÉR NYUGODT.

Berlinből jelentik: A német véderő főparancs-

nokság jelentése szerint a nyugati arcvonalon nem történt semmi különös esemény. A német légi haderő folytatta a határellenőrző repüléseket és a skót partok felett felderítést végzett.

Párisból jelentik: A francia hivatalos jelentés közli, hogy a csütörtökre virradó éjszaka csendesen telt el. A Saartól nyugatra eléggé élénk tüzérségi tevékenység folyt.

Délamerikai tengeri csata készül

Rómából jelentik: A Messagero londoni jelentése szerint az uruguayi és argentinai partok mentén hat angol hajót láttak elhaladni. Órák múlva német hadihajók is megjelentek az Óceán ezen részein. Ebből arra következtetnek, hogy a délamerikai tengeren nagy csata van kifejlődőben.

Németország konferenciára hívja a semleges államokat

Rómából jelentik: Itteni politikai körökben az európai diplomáciában keringő híreket a következőkben foglalják össze: Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter állítólag felhívást intézett a svéd, norvég, holland és belga kormányokhoz, hogy az illető kormányok külügyminisztereiket küldjék el Berlinbe, ahol a német külügyminiszter részvételével északeurópai semleges konferenciát tartanának. Egyelőre még

nem lehet megállapítani, hogy Ribbentrop valóban szétküldte-e a meghívókat. Tény azonban, hogy az északi semleges fővárosokban napok óta erről a nemzetközi konferenciáról beszélnek. Mindenesetre ezzel hozzák kapcsolatba a külföldön a svédeknek és norvégoknak felajánlott angol és francia garanciát.

Német tengeralattjáró elsüllyesztett egy holland hajót

Amszterdamból jelentik: A németalföldi sajtó részletesen foglalkozik egy holland hajónak a biscayai öbölben német tengeralattjáró által történt megtorpedozásával. A legénység tagjai Lisszabonban elmondották, hogy a német tengeralattjáró tisztje, aki megvizsgálta a hajó papírjait, közölte Wijker kapitánnyal, hogy a ha-

jót elsüllyesztik, mert a délafrikai államszövetség egyik kikötője felé volt útban. A legénységnek félórás határidőt adtak, hogy mentőcsónakokra szálljon, majd a hajót torpedó lövéssel és 25 ágyú lövéssel elsüllyesztették. A legénységet a Padora nevű olasz hajó vette fedélzetére.

Amerikaiváros, „örökbek fogadnak” finnvárosokat

Newyorkból jelentik: (Rador.) Kallio finn köztársasági elnök nyilatkozott a Herald Tribune munkatársának és ezalkalommal kérésintézet Roosevelthez, hogy intézkedjék repülőgépek és léghárító tüzérség szállításáról, mert ezek mindennél fonto-

sabbak. Kallio azt ajánlotta, hogy minden nagyobb amerikai város, vagy az USA mindegyik szövetségi állama fogadjon „örökbek” egy-egy finn várost, amint azt az Egyesült Államok a háború utáni francia falvak és városok újjáépítése érdekében tettek.

Öt gyilkosságot követett el egy 17 éves fiú

Tizenöt éves korában megölte a liceumi igazgatót

Rómából jelentik: Sarzana olasz városában a rendőrség letartóztatott egy 17 éves fiút, aki a legnagyobb hidegvérrel öt ember életét oltotta ki és aki 14 éves kora óta az egyik büntetett a másik után követte el. Karácsony után történt, hogy a sarzanai község házára betörték, kifosztották a pénztárt és baltával agyonverték a község háza éjjeli őrét. Csak napok múlva derült ki, hogy a betörő a község háza hivatalfőnökének 17 éves fia volt.

Az elvetemült fiú cinikusan bevallotta, hogy az utóbbi években kiderítetlen betörések, rablások és gyilkosságok tettese ő maga volt. Elmondotta, hogy két év előtt, amikor még csak 15 éves volt, meggyilkolta a helybeli kollégium igazgatóját. Fényes nappal álarcosan behatolt az igazgató iro-

dájába, revolverlövészekkel leterítette az igazgatót és elrabolta 10.000 liráját, majd elmenekült. Menekülés közben agyonlőtte az iskola kapusát is. Az igazgatót vallomása szerint

azért gyilkolta meg, mert egyszer öt arcultította. Az elmúlt év augusztusában egy fodrászsegédet és autótulajdonost lőtt agyon lesből, az országúton. A fodrászsegéd ugyanis tudott az első gyilkosságáról és hallgatása fejében állandóan zsarolta. Ezért gyilkolta meg őt. Az autótulajdonost azért tette el láb alól, mert véletlenül együtt volt a fodrászsegéddel és nem akarta, hogy tanuja legyen újabb bűncselekményének. Közben a 10.000 lirája elfogyott és ekkor határozta el, hogy betörést követ el apja hivatalába, ami aztán vesztét okozta.

Súlyos gépkocsiszerencsétlenség a fővárosban

Az utasok nem tudtak kiszabadulni az égő autóbusból. Tizennyolcan megsebesültek

Bucurestiből jelentik: Csütörtökön reggel súlyos szerencsétlenség történt Bucurestiben. Két közúti gép, amely zsúfolva volt utasokkal, a Calea Cotrocenián összeütközött. Mindkét kocsi vezetőt azt hitte, hogy a másik utat enged és teljes sebességgel történt meg az összeütközés. Az utasok közül azok, akik észrevették a kikerülhetetlen szerencsétlenséget, ki akartak ugrani a gépkocsikból, de ezeknek ajtaja önműködően csukódik és nyílik, úgyhogy menekülésről nem le-

hetett szó. Az összeütközés következtében az egyik kocsi motorja kigyulladt, a lángok hirtelen terjedtek, a sofőrök alétan buktak a törött kormánykerékre és nem tudták felnyitni az önműködőleg lezárt ajtókat. Az utasok betörték az ablakokat és így ugráltak ki a kocsikból. A lángok növelték a pánikhangulatot. Néhány közelben tartózkodó katona végül is elfojtotta a tüzet. Az összeütközésnek 18 súlyosan sebesült áldozata van.

Aki egyszer megpróbálta a

Vermouth Branca-t,
az nem ismeri többé az étvágytalanságot!

Az osztálysorsjáték január 18-i húzásának nyereményei

Fősorsjegy: 10 millió leit nyert a: 58914 számú sorsjegy.

1 millió leit nyertek a következő számok: 6915, 11241, 16725, 27359, 29284, 36047, 68749, 69596, 69903, 73088, 74595, 77231.

10 ezer leit nyertek: 094, 146, 213, 219, 446, 603, 651, 803, 831, 940 végződésű sorsjegyek.

Melléksorsjegy: 200 ezer leit nyertek a következő számok: 106061, 114049, 145131, 242477, 312985, 428868, 445593, 449832, 474274, 483407.

10 ezer leit nyertek a következő számok: 101245, 126120, 130369, 135294, 138692, 139749, 139588, 141844, 145332, 155581, 161604, 162585, 165294, 165965, 168761, 178533, 194505, 194513, 199659, 200160, 201385, 209234, 213532, 215140, 225349, 226806, 235613, 236646, 240406, 240539, 245033, 246527, 248189, 250319, 258000, 260109, 260611, 270785, 275374, 276163, 282044, 284373, 294185, 297299, 298402, 299262, 306983, 311063, 314542, 322845, 323024, 329252, 332049, 332191, 332369, 333298, 336577, 336987, 337284, 339658, 344028, 347513, 348563, 349727, 356517, 356965, 357530, 360239, 360596, 366927, 370155, 379046, 381727, 385653, 386584, 388485, 393430, 395405, 395972, 399372, 416426, 421537, 425492, 428895, 430002, 431710, 436385, 444030, 448708, 450724, 455436, 458205, 460237, 463261, 463460, 471752, 471859, 474911, 477601, 484994.

2 ezer leit nyertek a következő végződésűek: 2255, 2720, 3243, 3453, 3695, 4913, 5001, 5748, 5833, 6426, 7410, 9716, 8335, 8466, 8863, 8959, 9174, 9178, 9432, 9894 számok.

200 leit nyertek a következő végződésűek: 015, 050, 053, 125, 189, 198, 233, 275, 305, 397, 532, 544, 581, 759, 827, 886, 891, 908, 965, 973 végződésűek.

Pál herceg bucsuztatása Zágrábban

Zágrábból jelentik: (Rador.) A jugoszláv régenshercegi pár elutazása alkalmával Subasics horvát bán a következő beszédet mondotta:

Királyi Fenségek!

Most, amikor Zágrábot egy diadalmas látogatás befejezése után elhagyják, csak megismételhetem azokat a szavakat, amelyeket egy horvát paraszt intézett Fenségekhez: Adja az Isten, hogy Fenségek útját az ég megáldja. A horvát nép szeretete és Jugoszlávia többi népeinek megelégedettsége legjobb biztosítéka a boldog jövőnek. Szavaim az egész horvát nép szívéből fakadnak és meg vagyok győződve, hogy Jugoszlávia valamennyi nemzete szeretettel, hűséggel és önfeláldozással viseltetik Fenségek iránt.

A zágrábi pályaudvaron az elutazás alkalmával ott voltak a kormány tagjai Cvetkovicsal és Macekkel az élükön, a polgári és katonai hatóságok vezetői, valamint a horvát parasztpárt vezető tagjai.

Külföldiek belépése a francia hadseregbe

Párisból jelentik: (Rador.) A kormány által kiadott rendelet módot nyújt azon külföldieknek, akik beigazolják, hogy 10 esztendő óta Franciaországban tartózkodnak, hogy beléphessenek a francia, vagy a gyarmati hadseregbe. A 10 esztendő határt leszállítják öt esztendőre azoknál a külföldieknél, akik beigazolják a következőket: életkoruk 18-35 esztendő, francia nővel kötöttek házasságot, vagy francia nőtől született gyermekük, ha gyermekük katonai szolgálatot teljesített, vagy teljesít a francia, vagy gyarmati hadseregben, ha francia felsőiskola, vagy ezzel egyenértékű akadémiai diplomával rendelkeznek és végül, ha valamilyen különleges foglalkozást űznek.

Kolozsvárra érkezik Istrate Micescu igazságügyminiszter

Kolozsvárról jelentik: Pénteken, január 19-én reggel Kolozsvárra érkezik Istrate Micescu igazságügyminiszter. Dél előtt 12 órakor látogatást tesz az ügyvédi kamarában és az igazságügyi palotában. Délután 5 órakor az igazságügyminiszter előadást fog tartani az egyetemi szeminárium előadótermében.

KALLIO ELNÖK SEGÍTSÉGET KÉRT ROOSEVELTTŐL

Sallánál visszavonul a bekerítéssel fenyegetett orosz sereg

51 fokos hideg Finnországban

Stockholmból jelentik: Salla vidékéről érkezett hírek megerősítik azokat a közléseket, amelyek szerint az orosz csapatok visszavonulásban vannak. Állítólag az orosz hadvezetőség körülkerítéstől tartott és ezért határozta el a hadműveletek elhalasztását. Két orosz századot, a

mely a közlekedési vonalak helyreállításával volt megbízva, megsemmisítettek. A hadszíntéren borzalmas hideg uralkodik, egyes helyeken 51 fokkal szállott zéró alá a hőmérséklet.

Megerősítik a téli háború beszüntetését

Helsinkiből jelentik: (Rádiopress). A sallai arcvonalról megerősítik a szovjets csapatok visszavonulásának híreit. A jelenlegi helyzet világosan mutatja, hogy a szovjet főparancsnokság elhatározta a kétes értékű téli hadműveletek felfüggesztését. A bekerítéstől való félelmük miatt a visszavonulást itt az oroszok mielőbb végre akarják hajtani. Másikülönben Salla és Viipuri vidékén igen nagy a hideg, amely maga is lehetetlenné tesz minden nagyobb szabású akciót. Tegnap ezen a környéken

—50 fokot mértek,

míg ma —48 fokot mutatott a hőmérő. Tegnap 18 szovjetrepülőgép támadást intézett Finnország központi részei ellen és főleg egy kisebb városkát bombáztak erősen. Három finn repülőgép felszállt és harcra bocsátkozott az orosz gépekkel, amelyek közül

11 repülőgépet lelőttek.

A Szovjet Távíratok Iroda cáfolja azt, hogy a Petsamo felé előretörő szovjets csapatok célja ennek a vidéknek Oroszországhoz való csatolása volna. Cáfolják azt a hírt is, hogy Molotov külügyi nép-

Százezer angol—francia

Rómából jelentik: (Dunaposta.) A Popolo di Roma párisi tudósítójának jelentése szerint a francia fővárosban az a hír terjedt el, hogy

a szövetségesek titkos expedíciós hadsereget küldöttek a finnek megsegítésére.

A hadsereg mintegy 100 ezer főnyi korszerűen felszerelt katonából áll. Ugyanezen hírforrás szerint az expedíciós hadsereg már el is indult Finnországba.

HARMINCHAT ÉV ÓTA NEM VOLT ILYEN HIDEG

Helsinkiből jelentik: (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti: Finnországban 36 esztendő óta nem volt olyan hideg, mint most és a hős finn csapatok a sallai fronton rendíthetetlenül állják a szovjet csapatok támadásait. A Botteni-öböl irányában a Szovjet főparancsnokság három ízben intézett támadást. Két támadást visszavertek és a finnek ellentámadásba menve át, Salla irányában előrenyomulnak. Sallától délre a finnek kénytelenek voltak Viitaravaranál új állásokba visszavonulni.

SANDLER VOLT SVÉD KÜLÜGYMINISZTER MEGINDOKOLTA LEMONDÁSÁT

Stockholmból jelentik: A Riksdagban Hansson svéd miniszterelnök nyilatkozata után Sandler volt külügyminiszter kifejtette, hogy miért nyújtotta be lemondását. Sandler rámutatott arra, hogy

Svédországnak miként a múltban, úgy a jövőben is meg kell védelmeznie saját erejéből az Aaland-szigeteket.

Az északi politika, amelyért ő annyit dolgozott, súlyos vereséget szenvedett, mert az az Oroszország által adott biztosítékon alapult. Finnországnak a legnagyobb méretű segítséget kell nyújtani, mert ez a legjobb eszköz ahhoz, hogy Svédország semlegességét és függetlenségét megvédelmezhesse és hogy ne kerüdjék bele a háborúba.

Günther külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy

az egész svéd nemzet Finnország megsegítését kívánja.

Ez különben a kormány politikájának alapelve

biztos a legutóbbi szovjettanács ülésén erről beszámolt volna. Kijelenti a cáfolat, hogy a Szovjetnek sohasem volt célja ennek a vidéknek Finnországtól való elválasztása.

MANNERHEIM IS SÜRGETI A SEGÍTSÉGET

Párisból jelentik: (Rador.) A Paris Soir munkatársa beszámolt a folytatott Mannerheim marsallal, a finn hadsereg főparancsnokával. Mannerheim tábornagy kijelentette, hogy a finn nép bátorsága, elhatározottsága és elővigyázata feltartóztatta a szovjet csapatok első rohamait, de nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy

minden finn katona 50 oroszral áll szemben. A segítség sokkal sürgősebb, mint bármikor volt.

AZ OROSZOK SZERINT ŐK LŐTTEK LE 11 REPÜLŐGÉPET

Moszkvából jelentik: (Dunaposta.) A leningrádi katonai körzet parancsnoksága a következő hivatalos közleményt adta ki: Valamennyi frontszakaszon felderítő tevékenység folyt. A szovjet légi erők részben felderítő tevékenységet végeztek, részben pedig bombázták a finn vasútvonalakat és katonai támaszpontokat. Tizenegy finn gépet lelőttek.

katona a finn fronton?

is. Svédország jövője nagymértékben függ Finnország jövőjétől.

GABONANEMŰT SZÁLLIT AMERIKA A FINNEKNEK

Newyorkból jelentik: (Rador.) Hoover, az Egyesült Államok volt elnöke azt a javaslatot tette Roosevelt elnöknek, hogy a Finnországnak nyújtandó kölcsön helyett inkább gabonaneműeket és olyan cikkeket adjanak, amelyek amúgy is eladhatatlanok Amerikában. Javasolta, hogy kövessék Argentína és Brazília példáját. Argentína 20 ezer bushel búzát, Brazília pedig 3 millió kilogram kávé ajánlkozott a finn köztársaságnak.

Meggyilkoltak és kiraboltak egy zsombolyai öreg asszonyt

Hilger Magdolna, 63 éves asszony egyedül lakott Zsombolyán, a General Mironescu 29. szám alatti házában. A szomszédoknak tegnap feltűnt, hogy az öreg asszony, aki ócska ruhák árusításával foglalkozott, még a délelőtti órákban sem mutatkozik az udvaron. Többen erre behatoltak a lakásba, ahol az asszonyt meggyilkolva, holtan találták. Nyomban értesítették a csendőrséget, amely megállapította, hogy ismeretlen tettes az elmúlt éjszaka betörte a ház egyik ablakát és azon keresztül bemászott a lakásba. Az asszonyt álmában lepte meg a gyilkos, aki több botütéssel

szétzúzta Hilger Magdolna fejét, azután kirabolta a lakást és sietségében az aprópénzt szétszórta a földön. A hatóságok hetven lelt találtak a földön, a többi pénzt a rablógylkos magával vitte. A nyomozás során a gyanu egy 56 éves zsombolyai férfire terelődött, akinek arcán és ruháján vérnyomokat találtak. A gyanúsított előző nap az asszony udvarán dolgozott és fát aprított. A rablógylkosságról értesítették a temesvári ügyészséget is, amely elrendelte a holttest felboncolását.

A petróleumhiány megszüntetése érdekében a megyei prefektus is lépéseket tesz

Úgy Temesvárott, mint pedig a megyében is, egyre érezhetőbbé válik a petróleumhiány. A petróleumlerakatok — mint megírtuk — csak kis mennyiségben adnak el a viszontelárúsítóknak petróleumot és azt is csak úgy, ha azt saját edényeikben viszik el és maguk fuvaroztatják a raktárukba. Erre való tekintettel sok kereskedő lemondott arról, hogy petróleumot tartson. A városi lakosság főzésre és fűtésre, a vidéki lakosság ezenkívül világításra is használja a pet-

róleumot. Számos háztartásban este nem tudnak a falvakban világosságot gyújtani, mert nincsen petróleum.

Popovici Virgil ezredes-prefektus most mozgalmat kezdett a petróleumhiány megszüntetése érdekében. A prefektus tárgyalásokat folytat a petróleumlerakatok vezetőivel és amennyiben ez nem vezetne eredményre, a nemzetgazdasági minisztériumhoz fordul és a baj megszüntetésére erőteljes intézkedéseket kér.

Január 20-án, szombaton este a
Katolikus Ifiúság
táncos teaestélye

a Tigrului-uccai egyleti nagyteremben. Kezdeté este 9 órakor

Vadászfégyverével öngyilkos lett egy oravicai tisztviselő

Megdöböntő módon vetett véget életének Bololoiu Sabin, a krassómegeyi prefektura közkedvelt titkára, aki vadászfegyverével agyonlőtte magát. A harminchat éves és szép karrier előtt álló tisztviselő az öngyilkosságot oravica lakásában követte el. Vadászfegyverét a ragadozók ellen használt golyókkal töltötte meg, azután a fegyver fölé hajolt és a fegyvercsövet a szájába vette. Amikor a fegyvert elsütötte, a golyók valósággal darabokra tépték a fejét. Bololoiu Sabin nyomban meghalt. Az életűnt tisztviselő két levelet hagyott hátra, az egyiket a családjának, másikat pedig az ügyészségnek címezte. Családja és felettesei is megrendülve fogadták a tragikus halált. Holttestét szülőfalujában helyezték örök nyugalomra.

Csoda ágyút mutattak be Washingtonban

Washingtonból jelentik: (Rador.) Az Egyesült Államok hadügyminisztériumába bemutatták egy léghárító tervét, amely ágyú percnként 200 lövést képes leadni. Az ágyúval 9 ezer méter magasságra lehet lőni.

Costarica az Unió védelme alatt

Berlinből jelentik: (Rador.) A Német Távíratok Iroda Saint Joseból jelenti, hogy a costaricai kormány felkérte az Egyesült Államok kormányát, hogy hajóhadával védelmezze meg a kis köztársaság függetlenségét. Az amerikai lobogók alatt haladó hajók minden előzetes értesítés nélkül felkereshetik a costaricai kikötőket.

„Hóihérke és a 7 törpe“ január 24-től???

A január 18-án megtartott húzason a következő nyeremények estek a

Colectura DACIA-ra

Lei 1.000.000 No. 16725 Matca Sediul Bucuresti
Lei 200.000 No. 449832 Anexa Sediul Brasov
Lei 200.000 No. 242477 Anexa Sediul Arad
Lei 200.000 No. 474274 Anexa Sediul Timisoara

Ezen kollektura játékosai ezenkívül számtalan kisebb nyereményt is inkasszáltak.
Főelárusító Temesvár és Bánság részére:

KÖZPONTI BANK

TEMESVÁR,
Alba Iulia, ucca 1.
Telefon: 15-14.

Üvegruha, szénharisnya, a nap sugaraival való fűtés és egyéb új korszakalkotó találmányok, amelyekkel a tudomány a közeljövőben megajándékozza az emberiséget

Newyorkból írják: G. Edward Pendray, Amerika legnépszerűbb tudományos írója, lebilincselően érdekes cikket írt a North American Riview-ban. A kitűnő író, akinek a felolvasásai eseményszámba mennek Amerikában, cikkében félrelebbenti a fátylat, amely a laikus közönség előtt eltakarja a jövőt és képet fest arról, hogy huszonöt év múlva milyen lesz az ember élete és milyen forradalmi átalakulásokon mennek át életünk leghétköznapibb jelenségei is. Amerika ötven nagy tudósát kérdezte meg G. Edward Pendray és ezeknek a válaszaiból rajzolta meg a jövő képét.

Feleslegessé vált a kályha és a központi fűtés

A már ma is ismert tudományos felfedezések arra mutatnak például, hogy sokkal jobb és olcsóbb módszerek vannak a fűtésre, mint szén, vagy olajat elégetni, hogy azzal vizet forraljunk, amely aztán megmelegíti a lakások levegőjét, hogy végül az emberek kellemes meleget érezzenek.

Az egyik megoldást például a vörösen inneni sugarak nyújtják, amelyek az éterrezgések sorozatában közvetlenül a rádióhullámok mellett található. Ezek sugárzó energiát tivábbítanak és legjobban úgy magyarázhatjuk meg hatásukat, hogy olyanok, mint a napsugarak, amelyek a fagyos világűrön áthaladva még mindig fel tudnak melegíteni mindent. A vörösen inneni sugarakat úgy össze tudják gyűjteni már ma is, hogy a laboratóriumi kísérletek során hatalmas jégtömbre üvegcancsót állítottak, a melyet színültig töltöttek jéghideg vízzel. A vízbe tojtást tettek, azután a tojásra irányították a vörösen inneni sugarakat. A hatás egészen meglepő volt: a tojás egy-kettőre megfőtt!

Nagyon jó megoldást jelentenek már ma is a magasfrekvenciájú sugarak, amelyeket ma az orvosok a lázterápiánál használnak. Ezek segítségével az emberi testben magában fejlesztenek meleget

anélkül, hogy a külső levegő felmelegítésére drága energiát pazarolnának. G. Edward Pendray elmondja, hogy abban a laboratóriumban, ahol ezzel az új fűtési móddal kísérleteznek, a fiatal tudósok ingujjban dolgoztak, pedig a hőmérő alig tíz fokot mutatott.

Az amerikai író mingyárt meg is festi 1965 háziasszonyának a képét, egy fagyos, téli napon. Kint áll a konyhában, font üvegből készült ruhában, lábán pedig szénből készült harisnya feszül. A hőmérő csak 6 fokot mutat a fagyponthoz, de neki mégis melege van, amint a mangó és paradicsom kereszteléséből származó és abban az évben már negyedszer termő újfajta főzeléket vörösen inneni sugarak segítségével főzi. Bőségesen van ideje napközben televíziós készülékével szórakozni, hiszen a takarítás és porolás jóformán semmi munkát sem ad többé, mert a falak műgyantából vannak, a fürdőszobát pedig egyetlen tömbben öntötték a műgyantagyárbán.

„HALALSUGARAK” A BACILLUSOK ELLEN

1965-ben a tüszentés jóformán ismeretlen fogalom lesz, mert egyetlen porszem sem kerülhet kívülül a lakás belsejébe. Az ablakokat természetesen nemcsak hogy fölösleges lesz kinyitni, hanem egyenesen tilos is, mint már most is az amerikai vonatokon. Központi szellőztetőberendezés fog gondoskodni arról, hogy mindig friss, hűvös, ózondus levegő kerüljön a lakószobákba. A levegő erős vilámostöltésű kamrán át kerül a csövekbe, ahol el-

Abból indult ki, hogy a mult tapasztalatai azt bizonyítják, hogy

mindennapi életünk átlag huszonöt évvel a tudományos felfedezések mögött cammog.

Negyedévszázadba telik, míg a találmányok és felfedezések a tudósok laboratóriumából a boltok kirakatába kerülnek. Hogy csak néhány példát idézzünk: a televíziót még 1884-ben szabadalmazták, a vitaminokat 27 év előtt fedezték fel, a konyhai villanytűzhelyet pedig már vagy harminc év előtt kezdték tökéletesíteni.

lenkező töltetű fémlapok között halad el. Ezek magukhoz vonzanak minden szilárd anyagot, tehát a port, kormot és virágot egyformán — sőt még a legtöbb baktériumot is. Ilyen készülékeket már ma is használnak egyes helyeken, mint például több nagy amerikai áruházban és irodaépületben. Egy pittsburgi mérnök lakásán szintén fel van szerelve és a mérnök felesége azt mondja, hogy azóta Amerika legkormosabb városában évente csak háromszor kell függönyt mosatni, holott szomszédainak legalább kéthetenként a tisztítóba kell küldeniök a függönyöket.

Szinte beláthatatlan jövő vár az olcsó ultraviolet-lámpákra, amelyek Amerikában már most is szélitében-hosszában el vannak terjedve. A mészárosok ezzel óvják a húst a bomlás csirától, a vendéglők és cukrászdák pedig így fertőtlenítik a poharakat. Mint tudjuk, az amerikai kórházakban szintén

ibolyántúli sugarakat használnak a műtőkben, hogy az operációk alatt a sebek fertőzésének veszélyét elkerüljék.

Huszonöt év múlva járványok esetén az egészségügyi hatóságok nemcsak hogy nem fogják megtiltani a csoportosulást, hanem éppen arra fogják biztatni az embereket, hogy minél többet járjanak színházba, moziba, felolvasásokra és nyilvános gyűlésekre, hogy ott azután láthatatlan ibolyántúli sugarak segítségével pusztító harcot kezdjenek a járványok baktériumai ellen.

A HÁZTETŐ GONDOSKODIK A CSALÁD VILLANYSZÜKSÉGLETERŐL

Már ma is hallatlanul szellemes készülékek vannak a napsugarak felhasználatlan energiájának az emberiség szolgálatába állítására, hiszen a Nap egy

Földnélküli gazdálkodás a konyhakerttől elöleptetett kamrában

A mezőgazdaság területén szintén forradalmi változásokra lehetünk elkészülve, hiszen ma már

a „földnélküli gazdálkodás” többé-kevésbé megoldott problémának tekinthető.

Különleges vegyi anyagokkal töltött kádakban századannyi területen lehet a legkülönbözőbb növényeket termelni, úgyhogy a mai lakások kamráiban is elő lehet már állítani az egész család konyhakerti szükségletét.

A. F. Blakeslee dr. professzor, a Carnegie intézet tagja, ugyanakkor felfedezett egy olyan vegyi anyagot, — a colchicine-t — amely megduplázza a növények kromozómáinak a számát, vagyis a növénynek azt a részét, amely az átöröklő tulajdonságokat adja tovább nemzedékről nemzedékre. Ez a gyakorlatban annyit jelent, hogy a növények évszázadokat ugornak a fejlődésben és egészen új nő-

hónap alatt annyi energiát tékozol a földre, amennyi a föld mélyén rejtőző egész szénkészletünk. Ilyen találmány az, amely fotoelektrikus palával fedi be a házakat. Egyetlen felhőtlen nyári napon annyi vilamos energiát áraszt a Nap a háztetőre, hogy az bőségesen fedezi a lakók egész évi villanyszükségletét.

Az átalakítás munkáját már a fotoelektrikus palák végzik el.

Gyökeres változásokra lehetünk elkészülve a világítás terén is. Ahelyett, hogy izzásba hoznánk egy fémszálat: egészen új elveken alapuló fluoreszkáló lámpákat fogunk használni. A lámpa belseje higanygőzzel van töltve és a villamosáram láthatatlan, ibolyántúli sugárzást indít meg. A lámpa belseje különleges vegyi anyagokkal van bevonva és az ultraviolet-sugarak arra készítetik ezeket a vegyi anyagokat, hogy fényt bocsássanak ki. Amerikában már ma is árusítanak ilyen újrendszerű, fluoreszkáló lámpákat, még pedig a fehér két árnyalatában és négy-öt más színben, úgy hogy van arany, kék, rózsaszín, vörös és sárga lámpa is. Ezek a lámpák wattoként harmincszor-ötvenszer annyi fényt adnak, mint a ma használt izzólámpák.

Van egy másik mód is azonban a világítás problémájának a megoldására.

A szobák falát és mennyezetét fluoreszkáló anyaggal vonják be,

ami azután ragyogó világosságot ad, ha rejtett forrásokból ibolyántúli sugarakat bocsát ki. Ez egycsapásra megoldaná az árnyékmentes világítás problémáját és nem lenne többé sötét sarok a lakásban, mert mindenfelől egyformán áradna a világosság.

ÜVEGBŐL SZÓTT NŐI RUHA, SZÉNBŐL KÉSZÜLT HARISNYA

Ruházatunkat ősidők óta a növény és állatvilág szolgáltatta. A mult esztendőben azonban Amerikában feltaláltak egy új anyagot: a Nylont, amelyet szénből, vízből és levegőből állítanak elő. A Nylon szárai erősek, mint az acél és finomak, mint a pókháló. Van egy másik új anyag is, a Vinyon, amelyet a petróleum melléktermékeiből állítanak elő. A Vinyon gyűrhetetlen, tűz- és vízálló, amellet rugalmasabb, mint a selyem.

Az üvegből készült női ruhák nagy feltűnést keltettek az utolsó időkben. Csodálatosan szép színű, selymes fényű, puha és meleg szöveteket szöttek üvegből, azonban egyelőre az üvegszövet még nehéz és drága. A tudományos világ és az ipar azonban már most általánosan használja szigetelőanyagul és maró folyadékok szűrésére. Kétségtelen azonban, hogy 1965-re az üvegruha már általánosan el fog terjedni.

Ha az üveg versenyre kel a textillel, akkor viszont az üveget magát a saját területén támadják meg új anyagok. A legnagyobb veszedelem az üveg számára a szénből készült műgyanta jelenti, mert ez átbocsátja az egészségre legfontosabb napsugarakat, amelyeket a közönséges üveg ma elnyel magába. Az egész világot behálózó angol vegytröszt már hozzákezdett a műgyantából előállított lencsék és szemüvegek gyártásához. A legutóbb tartott nyilvános beszámolóik során

kalapáccsal ütötték az újfajta lencséket és szemüvegeket anélkül, hogy bármiféle kárt tudtak volna tenni bennük.

A műüveg sokkal olcsóbb, mint az igazi, úgyhogy a szemüvegek, távcsövek és fényképezőlencsék ára a harmadára fog csökkenni.

Huszonöt év múlva el fognak tűnni a fából készült bútörök is, mert mindent az új, plasztikus anyagokból fognak önteni. Már is vannak olyan anyagok, — mint például a Micarta — amelyet fémek pótlására használnak fel. A műanyagokból készült csapágyaknak különösen nagy jövőre van kilátásuk, mert ezek tartósabbak és nem kell olaj a kenésükre, hanem olaj helyett vizet használnak.

vényfajtákat lehet előállítani, amelyeknek jó tulajdonságait magunk választhatjuk ki. A szakértők azt állítják, hogy ennek a felfedezésnek nagyobb jelentősége van a növényvilágban, mint a gőzgép felfedezésének az emberiség történetében.

Lesznek persze, akik azt mondják erre, hogy ezek mind csak fantasztikus álmok, de ne felejtjük el, hogy 25—30 év előtt éppen így beszéltünk a repülőgépről, a rádióról és a televízióról. Az emberiség rosszul teszi, ha csak a nagybetűs címetek olvassa el és nem kíséri figyelemmel azokat a tudományos beszámolókat is, amelyek a laboratóriumok tudósainak csendes munkájáról számolnak be. A jövőt nemcsak a nagy hadvezérek és a hatalmas államférfiak elhatározásai szabják meg, hanem a visszavonultan dolgozó tudósok is és éppen itt lehetünk forradalmi változásokra elkészülve

Mannerheim, Oestermann, Oesch és Ohquist a finn szabadságharc hősei

A finn hőskötemény rendkívüli eseményei anynyira lekötik a világ érdeklődését, hogy a napról-napra ismétlődő fontos történések mellett majdnem teljesen háttérbe szorulnak azok a nagyon érdekes személyi momentumok, amelyek szerepét és fontosságát talán majd csak a háború utáni kor történetírója fogja végleg tisztázni. Ezek között férfias romantikával talán legelső helyen áll a finn hadviselés három legfontosabb vezetőjének, Oestermann, Oesch és Ohquist tábornokoknak személye és szerepe.

A három O, ahogy egész északon ismerik és nevezik a tábornokokat, szinte egész életét az oroszok elleni szabadságharcának szentelte. Jelenleg a finn hadsereg legfontosabb pozícióit töltik be. Mannerheim tábornagy az egész finn nemzetvédelem legfőbb vezetője, maga a hadsereg Oestermann tábornok parancsnoksága alatt áll, a vezérkar főnöke Oesch tábornok, míg a karéliei földszoros és a Ladoga-tó környékét Ohquist tábornok védelmezi. A három fiatal generális élete valóságos regény.

PÁLYA-INDULÁS A NÉMET HADSEREGBEN

Barátságuk és együttműködésük több mint 25 évvel ezelőtt, az orosz cári tiszti iskolában kezdődött. A háború kitörésekor a három barát, akik közül a legidősebb, Oestermann, akkor 21 esztendő volt, elhatározta, hogy megragadja az alkalmat népének az orosz elnyomás alól való felszabadítására. Összebeszéltek, egy éjszaka megszöktek, német területre jutottak és szolgálatra jelentkeztek a német vezérkarnál. Önkéntességüket egyetlen feltételhez kötötték: kijelentették, hogy

sem az angolok, sem a franciák ellen nem hajlandók fegyvert fogni.

az oroszok elleni hadjáratban bármilyen feladatot vállalnak.

A német vezérkar szívesen fogadta a három fiatal finn tiszteket, akik közül Oestermann és Ohquist, mint nevük is mutatja, finnországi svéd családból származik, Oesch pedig svájci eredetű. Megkapták beosztásukat, rövidesen eljutottak az orosz frontra, s az orosz hadjáratot befejező breszt-litovszki békéig a német gyalogság soraiban harcoltak. Mindhárman több kitüntetést kaptak s már magas tiszti ranggal léptek át az önállóságát kimondó finn állam hadseregébe.

Érdekes, hogy a világháború alatt a három fiatal finn tiszteket a német hadseregben nem is egyszer fegyverrel állt szemben a finn nemzet későbbi legendás vezérével, Mannerheim tábornaggal, aki mint ismeretes, a világháború alatt végig az orosz cári hadseregben szolgált és ott magasabb parancsnoki állást töltött be. Mannerheimot már akkor az orosz tábornoki kar legtehetségesebb tagjai között emlegették, a zavarok kezdetén több ízben az az ötlet is felvetődött, hogy rá fogják bízni a nyugati orosz hadsereg főparancsnokságát. Mannerheim tekintélye olyan abszolút volt, hogy amikor a bolsevista zavargások megkezdődtek és megalakultak a forradalmi munkás- és katonatanácsok,

6 volt az egyetlen magasrangú tiszt Oroszországban, akinek rangjelzését nem merték letegni.

Mannerheim tábornok főhadiszállásáról szelónkoesiján utazott haza Finnországba s az akkor már javában garázdálkodó vörös gardisták nem merték feltartóztatni vagy útját megzavarni.

A HÁROM O TALÁLKOZÁSA MANNERHEIMNÁL

Finnországban találkoztak először az egykori ellenfelek, akik a hírből már jól ismerték egymást, most került először szemtől-szembe a négy nagy finn hazafi, Mannerheim, aki az orosz cár tábornoki egyenruháját viselte és a három O, akik Vilmos császár porosz gyalogságának tisztis uniformisában jelentek meg. A rövid beszélgetéseknek az lett az eredménye, hogy a három fiatal tiszteket, akik már azelőtt is nagy tisztelettel emlékeztek meg kiváló honfitárukról és meg voltak győződve Mannerheim törhetetlen finn hazafiságáról, feltétel nélkül alárendelték magukat a tábornok parancsainak és elfoglalták általa kijelölt helyüket azoknak a finn csapatoknak egy-egy ezredében, amelyek az orosz megszállók és a vörös hadsereg finnországi osztagai ellen küzdöttek.

KÉT O ÉPÍTI MEG A MANNERHEIM-VONALAT

A finn szabadságharc befejezése után Mannerheim visszavonult a magánéletbe, csupán a róla elnevezett erődítési vonal megvalósításával törődött. Kevesen tudják, hogy magát a Mannerheim-erőd-vonalat a tábornagy elvi kijelölése alapján tulajdonképpen Ohquist és Oesch építette fel. Ohquist úgy ismeri a karéliei földszoros és a Ladoga-tó egész környékét, mint rajta kívül talán senki. Példátlan lelkiismeretességgel több mint egy évtizedet szent arra, hogy tökéletesen megismerje ennek a vidéknek minden dombját, völgyét, fáját, bokráját, a víz és patakjait.

Az erődítések elhelyezésénél és az egész védelmi vonal berendezésénél megbecsülhetetlen szolgálatokat tett egész Európának Oesch tábornok.

akit katonai körökben a legkiválóbb technikai szakértők egyikének tartanak s aki most elégedetten láthatja, hogy elgondolásai a valóságban milyen jól állják meg a helyüket.

HÓTÁLP ÉS CÉLLÖVÉS

Eközben Oestermann csapatbiztosként szolgált és a finn hadsereg legkiválóbb parancsnokának hírért vívta ki. Ez a hallgatag, visszavonult, szűkszavú és szolgálatban rendkívül szigorú tiszt a kezdet kezdetétől fogva helyesen ismerte fel a finn katonáknak azokat a különleges tulajdonságait, amelyek a számbeli fölényben levő ellenféllel szemben számára a sikert biztosíthatják. Ezredes korában már köztudomású volt róla, hogy minden sifutóhajóknak Oestermann ezredének katonái nyernek meg és hogy

Daladier száz cigarettája

Intimitások azok életéből, akik ma a világ sorsát intézik

A nagyemberek mindig érdekesek. „Huszonöt esztendővel ezelőtt senki sem beszélt róluk” — írják itt-amott. Persze, hogy nem beszéltek, hiszen a nagy politikusokat nem az idő, hanem az alkalom veti felszínre. Huszonöt év pedig oly nagy idő a jelenlegi pillanat-életrendben. Ismétlés lenne, ha bárki is azzal állítana elő, hogy most pedig bemutatjuk a világ most élő nagyjait. Az ember jellemét nagyrészt az eszélyei, szokásai adják meg: nézzük erről az oldalról azokat, akik, mint nagyhatalmi tényezők, mindnyájunk sorsának letéményesei.

NEVILLE CHAMBERLAIN

Anglia miniszterelnöke, ez a hetvenesztendős férfi: eleven rejtély. Angliában úgy tudják, németbarát, Németországban úgy tudják, franciabarát, az olaszok azt mondják róla, hogy bárúri érzelmei a napi eseményiség átlagától függenek, a lengyelek szintén a barátságáról beszéltek, de mikor egy lengyel menekült jelentkezett nála, Chamberlain így fogadta:

— Uram, önök tejjességgel félreértették a Lengyelországgal tervezett szándékaimat. Én nem azt mondtam, kövessenek el ostobaságokat, hanem azt, folytassanak védekező politikát. Hogy önök így értették üzenetemet, arról nem tehetek. Foglaljon helyet.

Chamberlain ötven évet élt, mielőtt politikai pályára lépett volna. Ezelőtt utálta a politikát. A háború alatt gyáros volt és Birmingham város polgármestereként működött.

De már ötven évvel ezelőtt is esernyővel járkált

s roppant komolyan vette a társadalmi helyzetét. A legkisebb polgári körben is gondosan megírt és betanult beszédeket mondott. Valaki egyszer azt állította róla, hogy türelmetlen dolgozó, mire Chamberlain kivette a kurtjába.

— Nézz csak barátom — mondotta, — ez a terület itt valamikor közönséges vízenyős mezőség volt. A saját két kezemmel csináltam belőle veteményeskertet. Még pedig tizesztendeki kemény munkával.

CHURCHILL LORD

az előző ural szemben éles németgyűlölő. Most 65 esztendő és igen érdekes — tankgyűjteménye és lakatosműhelye van. Churchill vezette be az angol hadseregbe a tankot, miután saját maga konstruált egy ilyet a műhelyében. Dacára annak, hogy hercegi család sarja, azonkívül dúsgazdag ember, aki nyugodtan élhetne „csekély járadékára támaszkodva”, — Churchill állandóan tesz-vesz valamit. Öt gyarmati háborúban harcolt, megsebesült, a bur háborúban fogságba esett, de megszökött és többszáz kilométeres ős-

Január 27-én
szombaton este

az Ujságíróklub
műsoros
táncestélve

a céllövőversenyeken senki nem ér Oestermann lövészeinek nyomába.

Amikor az események alakulása úgy hozta magával, hogy ezeknek a katonai és sportoló kvalitásoknak gyakorlati igénybevétele megjelent a lehetőségek láthatárán, Oestermann átvette az egész finn hadsereg főparancsnokságát és az eddig is bevált elvek alapján a sielő és céllövő kiképzést szorgalmazta. Az eredményről ma már az egész világ tud.

A három legendás finn tábornok közül Oestermann ma 47 esztendő, Oesch és Ohquist 45-ik évében jár.

erdei bolyongás után megmenekült. Van egy vendéglő London egyik külvárosában, ahová Churchill minden héten ellátogat, pedig ott csak goromba dokkmunkásokat és gyanús éjszakai vándorokat talál. Viszont, állítása szerint, ott lehet a legjobb ramsztekét kapni. Churchill tehát szereli a jó ételeket, s ezt az a mondása is alátámasztja, amit egy diplomatának mondott: — Uram, csak az az ember lehet jó politikus, aki jól tud étkezni. Üres hassal, csak ellenzéki lehet az ember.

DALADIER MINISZTERELNÖK

jelenleg ötvenöt esztendő tanárember. Zárkózott, rideg jellem, akinek a barátságtalanságát sokan végzetesen félreértik. Nincs ugyanis Franciaországban még egy ember, akinek olyan nagyszerű adoma-gyűjteménye lenne, mint neki van. Pompás dohányos, a lakása tele hamutartókkal, a legkülönfélébb öngyújtókkal.

Daladier naponta száz cigarettát is elszív, de nem azért, mert ideges, hanem, saját bevallása szerint, mert a szervezete kívánja. Egyik tudományos és valószínűleg bevált megállapítása az, hogy az ember bármi károsnak vélt szenvedélynek áldozhat, ha jólesik neki. Ez a francia ur igen szegény családból származik s bár rendkívül gazdag a felesége, ő maga egész szegényes életmódot folytat. A múlt hónapban mondott fel a szakácsának, mert 200 frankkal túllépte a konyhabüdzsét.

SZTALINRÓL

félve ír az ember, mert mindjárt oroszbarátsággal vádolják meg. Mivel azonban ez az ur is beavatkozott a világ sorsának intézésébe, fel lehet említeni néhány jellemző szokását, többek között azt, hogy

ma is a régi nevét feltüntető névjegyeket használja.

Sztalin ugyanis azelőtt Dzsugaszvi volt, új nevét Lenin adta neki. Szervezéyes népdal-énekes és többszáz magaköltötté dalszövege van. Mihelyt teheti, visszavonul a magán-laboratóriumába és ismert vegytani kísérleteket végez. Mikor egy moszkvai tanár egyszer rászólt, hogy ezeket a kísérleteket minden középiskolai tankönyvben megtalálja, Sztalin így válaszolt:

— Tudom, hogy amit ön mond, az igaz. De úgy látom, ön nem tudja, hogy a feltalálók igen ritkán jöttek rá találmányaikra a saját kezdeményezésükből. Inkább a véletlen segítette őket. Ha tehát én ott ismert anyagokat kotyvasztok össze, mindig az a reményem, hogy egyszer csak kijön azokból valami új.

Igen az egykori papnövendék politikai téren is addig kotyvasztott, míg kijött abból valami új. A finn háború. F. J.

Bélyeg!

Megvételre keresek jubileumi bélyegeket, főleg: román, osztrák, orosz és cseh-szlovák, legmagasabb napi

áron. Veszek tömegbélyegeket is.

F E N Y Ő bélyegkereskedés

1. Str. Alba Iulia 1.
Telefon: 19-55 sz.

= HIREK =

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

28—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr

Levél Radnáról

A világhírű kegyhely télen

Radna az a hely, ahol csodás gyógyulások mítoszszá születik, hol évente a zarándokok tízezrei lesnek fel csodaváró tekintettel a Csodatévő Szűz képe, szomjazó, tikkadó lelkek várnak lélekgyógyulást, enyhét, most a téli tespedtség képét mutatja.

A Marost jégbilincsbe verte a tél hidege. A téli hajnal jéghelelte behasít velönkbe. A Kálváriahegy alatt elterülő két marosparti városka csak lassan bontakozik ki a ködpára tengerből. A keleti égbolt peremén pislákoló fényű nap öreges, fáradt járással kúszik fölfelé. Lassanként a téli uccákba is élet költözködik: gyorsított, kabátjukba mélyen bebújva megy dolga után a tejes, a pék és az iskolás gyerekek.

Egyedül baktatok a Kálváriahegyen. Különös, gondolom, hogy a természet semmivel sem járult hozzá, hogy e nagy hírű zarándokhely külsejében is igazolja nimbuszát. A tél metsző hidege itt ép oly fájdalmasan zord, mint bárhol másutt, a bogárhátú városzéli házakban a nyomor, a nélkülözés ép oly fájdalmasan keserves, mint más nyomortanyán. Elolvasom a Keresztúti emléktáblák felírásait, melyeket messziföld zarándokai emeltek: háládatos szívek, hívó lelkek gónás-vallomásait, betérek a kegytemplomba, gondosan szemügyre veszem a Csodatévő Szűz, a szentek képeit, a különféle feliratokat, a követ, amelyben a pogány töröklovass lova patkója nyoma még ma is jól látható, aztán a folyócska falain lévő sok képet: hívó lelkek primitív munkáit és ajzott szívvel lépek ki a kegyhelyről.

Mithosz, mithosz kell a szomjazó léleknek, a melynek éltető melegénél melengesse magát. Hiába, szomorú szívű, jobbsorsra érdemes fajta vagyunk. Feltör a kérdés: vajjon micsoda rettentő végzet izzik az emberiségen, hogy még ma is, a krisztusi tanítás kétezeredik évében is, gyilkot ragad az ember, hogy lelesipuskázza Abel édes testvérét?

Radna, Tenyérnyi helye csupán a végtelen világnak s mégis ezren és ezren zarándokolnak ide gyógyulást a sajtó sebre, lélekenyhet a tikkadó lélek számára keresni. Megállok a nyitott templomajtó előtt: belülről egy lenyűgöző áhitat árad felém, szívem hangosabban megdobb, kezeim ösztönösen imába kulcsolódnak: Istenem mennyi jaj, mennyi bánatkönny terem e jobbsorsra érdemes, végtelen kegyelmedben dúsan megáldott földön. És soha sem volt elég az elrettentő, elszomorító példából: ma ismét vészorkán készül letörni ránk, hogy kései unokáinknak is vezekelnie kelleszen a ma vétkeiért... Istenem, hová vezet ez a téboly, mikor csömörlik már meg a háború démonja, mikor lesz foganatja a Zarándoklatnak, Meakulpának, Imának.

„Kelj fel... a Te hited meggyógyít Téged...” hallom az évezredes, soha elnemhaló égi parancsot.

„Ugy legyen” sóhajtja szívem dobbanása.

Alázatos, Istenben rendületlenül hívó lélekkel folytatam utamat.

Jászné Csáky Margit.

— Ülést tartott a holland—román egyesület. Hágából jelentik: A holland—román egyesület a hágai román követség dísztermében ülést tartott, amelyen a politikai, gazdasági és társadalmi élet számos előkelő tagja vett részt.

Borkereszt

A kocsmáros a pincében borshordójába szépen vizet csapon át ereszt, mit így mivel okos szívvel a kocsmáros borral-vízzel, ez az igaz borkereszt.

A kocsmáros bölcsekedik, furcsa neki nagyon pedig, hogy miért van vízkereszt, így szól: „Vízrel keresztelnek, vízbe vizet mért öntenek, csap-ucese nem értem ezt!”

KÓRÓ PAL

— Újabb földrengés Anatóliában. Ankarából jelentik: Dél-Anatóliában újabb heves földrengés volt, amelynek során Baltics falu majdnem teljesen megsemmisült. Itt 200 ház rombadőlt, 17 személy meghalt és több, mint 50 megsebesült. Egy másik községben az újabb földrengés szintén sok áldozatot szedett.

— Huszonötmillió font török nemzetvédelmi célra. Ankarából jelentik: A török nemzetgyűlés megszavazta a 25 millió fontos angol hitelt. A határozat kimondja, hogy a kölcsön nemzetvédelmi célokat fog szolgálni, ezenkívül előleget adnak a földrengés sújtotta vidék tisztviselőinek fizetésére. Elhatározta a nemzetgyűlés, hogy a szerencsétlenül jártak adóját eltörli.

— Megrázó családi tragédia. Debrecenből jelentik: Horváth István alkalmi munkás egyedül hagyta három gyermekét a külvárosban lévő lakásában. A gyermekek a nagy hideg miatt tüzet raktak a kályhában, ahonnan szikra pattant ki és a bútorok meggyulladtak. Miután a szomszédok nem hallották a gyermekek segélykiáltásait, mindhárman megfulladtak a nagy füstben. Horváth István csak este tért haza és amikor megpillantotta gyermekei holttestét, elkeseredésében mellbe szúrta magát. A szerencsétlen apa állapota igen súlyos.

Elejtett szemeit

harisnyáin olcsón és gyorsan felszedjük

Mikó Frida

Dauerbach-palota

— Nem Stockholmban osztják ki a Nobel-díjat. Zürichből jelentik: A súlyos nemzetközi helyzetre való tekintettel az idén a Nobel-díjat nem Stockholmban osztják ki, mint más években, hanem a különböző fővárosokban működő svéd követek nyújtják át azokat a kitüntetetteknek. A svájci svéd konzul tegnap adta át a Nobel-díj jelvényét Ruzicska zürichi egyetemi tanárnak, az idei Nobel-díj egyik kitüntetettjének.

— Örosz gyapotot dolgoznak fel Bulgáriában. Szófiából jelentik: A bolgár gyapotipar küldöttsége Moszkvába utazott, hogy megtárgyalja az orosz gyapotnak Bulgáriába való bevitelének lehetőségét. Hír szerint az orosz gyapotból Bulgáriában fonalat készítenek és a kész fonalat visszaszállítják a Szovjetunióba. Bulgáriában így 40 ezer munkás nyerne foglalkoztatást.

— Furfangos szökés a vacarestii fogházból. Vacarestiből jelentik: A vacarestii börtönből tegnap rendkívüli leleményességgel szökött meg egy betörő. A fogadóteremben, amikor egy fiatalember ismerőseivel beszélgetett, egy fogoly ellopott zsebéből egy ki- és belépésre jogosító igazolványt. Az igazolvánnyal felszerelve, visszasietett a közös alvóterembe, kölcsönvette Sami Saraga hírhedt sielő betörő sapkáját és több fogolytól polgári ruhát lopott, majd pedig cigarettával a szájában kilépett a börtön kapuján anélkül, hogy a portás felismerte volna. Helyette most őrizetben marad az a fiatal ember, akinek zsebéből kilopta a látogatási engedélyt.

— Hatalmas gyár-robbanás. Newyorkból jelentik: Gibbon városkában a Dupont et Co. társulat gyárában felrobbant 3 ezer kiló nitroglicerin és ennek következtében az egész épület összedült. A robbanás ereje oly hatalmas volt, hogy azt igen nagy távolságban is érezték. Harmincöt kilométeres körzetben minden ablak betört és hír szerint a szerencsétlenségnek 2 halottja és 1 megsebesültje van. A robbanóanyaggyár Philadelphiatól délre 30 kilométernyi távolságban fekszik és a robbanást ott is érezték. A vizsgálat megindult. Az a feltevés, hogy szabotázs történt.

— Autóbusz és személyvonat karambolja. Berlinből jelentik: (Rador). Zittau mellett egy vasúti átjárónál súlyos szerencsétlenség történt. Egy utassokkal megtelt autóbusz a hóviharban átkelt a pályatesten és ebben a pillanatban elütötte egy személyvonatot. Az autóbusz darabokra tört, a mozdony felborult és a személyvonat egyik kocsija felborult. Tizenkét utas meghalt és 20 megsebesült.

— A világ legnagyobb röntgenterápiás intézetét létesítették Németországban. Berlinből jelentik: (Rador) A Német Távíratí Iroda jelentése szerint a rákbetegségek leküzdésére a világ leghatalmasabb röntgenterápiás intézetét most szerelték fel. A röntgenkészülék 1.2 millió volt erejű és olyan rádiómos hatása van, amely 10 kiló rádium hatóerejével egyenlő.

— Nagyváradon is lopást követett el a Szatmáron letartóztatott szélhámos álgrófnő. Szatmárról jelentik: Megirtuk, hogy Kun Máriát, a közismert aradi szélhámosnőt Szatmáron letartóztatták. Kun Mária Szatmáron „bukott le”, ahol dr. gróf Peters Emilia néven szélhámoskodott, majd az egyik ékszerészt meglopta. Végül rájöttek üzelmére, letartóztatták és lecsukták. Kun Mária után most a nagyváradai rendőrség is érdeklődik. Atirat érkezett Szatmárra. A nagyváradai rendőrség Kun Mária fényképét kéri, mert az a gyanú, hogy ott is garázdálkodott. December 5-én ismeretlen, jólöltözött hölgy állított be Nagyváradon Vajda Ilona Regele Ferdinand 3. számú cukorkaüzletébe. Engedélyt kért, hogy telefonálhasson. Amikor eltávozott, magával vitte az üzlettulajdonos kezításkáját, amelyben 11 dollár készpénzen kívül egyéb apró érték volt. Vajda Ilona 7000 lei kárt jelentett be és megadta a telefonáló „hölgy” személyleírását. Amikor Kun Mária szatmári elfogatásának hírét olvasta, ismét megjelent a rendőrségen és bejelentette, hogy a tudósításokban megadott személyleírás után ráismer Kun Máriára, a szatmári ügyesség jelenlegi foglyára. Az álgrófnő bűnlajstroma tehát valószínűleg ismét bővül.

— Shirley Temple visszavonul a filmtől. Párisból jelentik: A francia lapok hollywoodi forrás alapján közlik azt a szenzációs hírt, hogy Shirley Temple, a világszerte dédelgetett gyermekszínésznő végleg szakít a filmezéssel. Altitólág édesanyja kifejezett kívánságára vonul vissza a filmezéstől, mert anyja attól tart, hogy a stúdióbeli munka nagyon igénybe veszi szervezetét és azt óhajtja, hogy leánya legalább négy-öt évig intézetben nevelkedjék. Ha azután eléri 16-ik életévét, akkor majd döntenek arról, hogy tovább filmezzene-e vagy nem.

— Leégett az avasi túrista szálló. Miskolcraól jelentik: Az Avas oldalán épült nagy túrista szállóban tegnap délután tűz ütött ki. A túzóltó kocsik a síkos szerpentin úton nem tudták megközelíteni a fából épült szállót, amely két óra alatt teljesen leégett. A tűz okát még nem sikerült megállapítani. Emberéletben nem esett kár.

Mozi

A tegnapi ember

Féja Géza, a budapesti Magyarország című lap munkatársa írta ezt a cikket az „Isten vele, tanár úr bemutatója alkalmával

Végre egy film, amelynek pergése közben percről-percre jobban érezzük, hogy a vásznon csugyan új műfaj született. Az új műfaj, a film, másfél óra alatt egész világot villant elénk, az eltűnt tegnapi, tetemrehívást rendez, megráz. Tiszta emberi művészeté menti a banalitást és felszabadítja az emberi közlést a nyelv rabigája alól. Egy nagy kultúrnap emberi szelleme nyilatkozik meg ebben a darabban, az érett szellem, amelynek nincsen szükösége giccsre s a színjáték unott eszközeire. „Isten vele, tanár úr!” e film címe, amely végkép meggyőzött arról, hogy egyelőre a filmé a legnagyobb művészi jövő.

Egy tanárról szól a történet s az angol diákélet szélesedik ki benne. Maga a történet egyszerű, banális, polgári. Nincsenek benne sztárok, „hősök” és nagy nők, „betétek”, táncos és énekes jeleneteket hiába keresünk. „Nagy jelenetek” sincsenek, hanem egyszerű és a maga természetes valójában elénk áll a tanár úr, de nem is a tanár, hanem a tegnapi ember. Az ember, akinek még kedve és ideje meg mérészsége és erkölcsé is volt embernek lenni. Mikor gyerek voltam, még ilyenféle emberek jártak. Én még tisztán emlékszem, hogy ez az emberfajta paragrafusnál s világnézeti kódexnél, „elvi” türelmetlenségű és megszállottságnál fontosabbnak tartotta az emberséget, sőt: egyedül az emberséget tartotta fontosnak.

Ez a film elfeledtetni velünk, hogy „játék” folyik előttünk. A film multja a műizgalom volt. Ez a darab azonban tiszta műalkotás. Elkerüli a veszedelmes pontokat, a giccs, a szentimentalizmus örvényeit. A valóságos élet és az emberi való iránt érzett végtelen alázat ragyogja be. Emellett perze nagyon érdekes, érdekesebb a film kamaszkorának minden termékénél. Hiszen elsüllyedt világot ver föl bennünk, emberi létünk legszebb értelmére figyelmeztet. Az emberi megtisztulás szárnyai emelik egyre magasabbra.

MŰSOR:

Péntek, január 19.

APOLLÓ: Fegyverben (angol film)

CAPITOL: Az első esők (angol film)

CORSO: Isten vele, tanár úr! (angol film)

SCALA: Egy ember, aki legyőzte a halált (német film)

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Warak Ferenc, Candaru Leonte, Csankovszky János, Istvány Sándor, Mandrila Adina, Schneider Hermin Hildegad.

(—) Halálozások. Meghaltak: Popovics Szvetozár negyvenhat éves kereskedő, Redecha Lajos hatvanöt éves pincér, Murgu Persida született Popovici hatvannégy éves, Wunschel Anna született Tunner hetvenhat éves, Hönig Jakab kilencvenhárom éves magánzó.

(—) Háztulajdonosok figyelmébe. A Háztulajdonosok Egyesülete tudomására hozza az összes temesvári háztulajdonosoknak, hogy a hadfelszerelési bónok jegyzése naponta délután 4—6 óra között a pénzügyigazgatóságnak második emeletén az I. számú helyiségben külön bizottság előtt történik, amelynek tagja a Háztulajdonosok Egyesületének elnöke is. Felvilágosítás kapható az egyesület irodájában mindennap délelőtt 9—12 óra között.

(—) A városi árvédelmi bíróság új vezetője. Rusalin Ion járásbíró, a városi árvédelmi bíróság vezetője bevonult katonai szolgálatra. Helyére Popa Octavian járásbíró került, aki tegnap vette át hivatalát.

(—) Árdragítási büntetések. A városi árvédelmi bíróság a megállapított maximális árak be nem tartása miatt Eber Mátyás és Geiringer Gyula henteséget 10.000, Kerschek Árpád fűszerkereskedőt 11.981 és Berger Mátyás henteset 8000 lei büntetésre ítélte.

(—) A bevonultak segélyezése a gátaljai járásban. Gátalja, Móriföld, Sós, Szigetfalva, Lacunás, Kissemlak, Nagysemlak, Nagyszám, Gertenyes, Perkoszova és Sipet gátaljai járásbeli községek 21 ezer 985 lei készpénzt, továbbá 12.164 kiló gabonát és 931 kiló burgonyát adtak össze a katonai szolgálatra bevonultak családjainak segélyezésére. A pénz és az élelmiszert az egyes szűkölködő családok között már szétosztották. Gátalján az ottani nemzeti gárda jól sikerült mulatságot rendezett, amelynek jövedelmét szintén a bevonultak családjainak adományozták.

(—) Midinette-bál. Szombaton, január hó huszadikán, este kilenc órai kezdettel nagyszabású Midinette-bál lesz a Tiszti Kaszinó földszinti helyiségeiben. Az álarcos és jelmezes bálon táncversenyt és szépségversenyt is rendeznek majd, értékes díjakkal. A bálon a tánccenét a Bíró Vazul vezetése alatt álló Tempo-jazz szolgáltatja. Jelmez nem kötelező. Táncosok részére mérsékelt díju belépés. A jótékony célú bált a textil és ruházati iparosok rendezik. A kiállítások mulatságon bizonyára sok csinos masamód találkozik majd.

(—) Unitárius istentisztelet és közgyűlés. Vasárnap, január 21-én délután öt órakor istentisztelettel egybekötött évi rendes közgyűlést tart a temesvári unitárius egyházközség a Dóm-tér mögötti evangélikus templomban.

(—) Az izraelita hitközség felhívása tagjaihoz. A sulnai menekültügyi akcióra vonatkozólag a temesvári izraelita hitközség közli tagjaival, hogy a hitközség a maga erejéből fedezi azokat a hozzájárulásokat, amelyek a hathatós segítéshez szükségesek és nem folytatt semmiféle gyűjtő akciót a város területén. Erre felhatalmazást senkinek nem adott és felkéri azon tagjait, akik természetbeni vagy készpénzadományait mégis felajánlani kívánják, hogy azokat a hitközséghez juttassák, amely készpénzzel vállalja azoknak rendeltetési helyükre való továbbítását.

(—) HÁTRALÉKOS ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE! A megnehezedett viszonyok, a drágulásnak minden vonalon való érvényesülése kényszerítenek, hogy komoly kéréssel forduljunk azon előfizetőinkhez, akik késedelemben vannak az előfizetési díj kiegyenlítésével. Kérjük, hogy hátralékaikat mielőbb juttassák el a kiadóhivatalhoz, nehogy a lap továbbításában fennakadás álljon be. Mindazoknak, akik legkésőbb január végéig már esedékessé vált előfizetési díjukat nem küldik be, legnagyobb sajnálatunkra kénytelenek leszünk az újság további kiadását beszüntetni.

Magyar
ifjúsági bál
február 23-án
Kulturpalotában.

(—) Új altanfelügyelő. Marta Alexandru dr. királyi helytartó Sida Aurel temesvári elemi iskolai tanítót altanfelügyelőnek nevezte ki Vingára.

(—) Vingán is megáll a gyorsvonat. A vasúti vezérigazgatóság intézkedésére a Temesvár és Arad között közlekedő gyorsvonatok, amelyek megállás nélkül tették meg az utat egyik várostól a másikig, ezután Vingán is megállanak.

(—) Table dr. főjegyző végzi az alpolgármesteri teendőket. Baran Coriolan dr. főpolgármester a katonai szolgálatra bevonult Tieran Emil dr. és a megbetegedett Warth Péter dr. alpolgármesterek távollétének idejére az alpolgármesteri teendők végzésével Table Nicolae dr. főjegyzőt bízta meg. Azokat az gyiratokat, amelyeket Table dr.-nak főjegyzői minőségében kellene aláírnia, az illetékes osztályfőnökök jegyzik. Ugyancsak Table dr. működik közre ideiglenesen a házasságkötéseknél is.

(—) Dúvadak irtása. A Temesvár környéki erdőségeiben a kártékony vadak igen elszaporodtak és ezért az erdészeti felügyelőség elhatározta méreggel való irtásukat. Az erdészeti felügyelőség alkalmazottai az erdőben sztrichninnel telített húsdarabokat helyeztek el csalétkül a dúvadak számára.

A magyar ifjúság bálja

Az idei temesvári farsang kiemelkedő eseménye lesz ezúttal is a január 23-án este a Kulturpalota nagytermében rendezendő magyar ifjúsági bál. Ha az idén valamivel egyszerűbb külsőségek között is, de annál bensőségesebb hangulatban és a jótékony gyakorlatok gyakorlásának jegyében majd végbe a magyar ifjúság hagyományos bálja, amelyet a Magyar Leányegylet rendez az összes temesvári magyar ifjúsági egyesületek közreműködésével. Ha valamikor, úgy a mai időkben fokozott mértékben van szükség a jótékony gyakorlatokra és ezért a rendezőség bízik benne, hogy a jótékony célt a társadalomnak minden egyes tagja személyes megjelenésével támogatni fogja. Aözli a rendezőség azt is, hogy az idén a magyar ifjúsági bálra külön meghívókat nem bocsátanak ki és a bálra mindenki hivatalos, aki a jótékony célt szembe előtt tartva, a január 23-iki, jövő keddi este bálra megjelenik.

(—) Batyubál a Kardos-telepen. A Kardos-telepi római katolikus egyházközség és a katolikus nőegylet szombaton, január 20-án este a Sirka-féle vendéglőben batyubált rendez. A rendezőség, amely sok szórakozást ígér, ezúttal hív meg mindenkit a kedélyes mulatságra. Mindenki hozza el batyuját és benne sok jó falatot.

(—) A Patronázs Egylet köszönete. A temesvári itélőtábla mellett működő Patronázs Egylet vezetősége ezúton mond köszönetet a hölgyeknek, az egylet karácsonyra ünnepélyre gyűjtött adományokért és a kereskedőknek, valamint mindazoknak, akik pénzbeli adományokkal támogatták ezt a humanus és közhasznú szociális intézményt.

(—) Kisállatok kiállítása. A Fauna kisállatokat tenyésztő egyesület holnap, szombaton, vasárnap és hétfőn tartja ezévi kisállatkiállítását az erzsébetvárosi Kiefer-vendéglő helyiségeiben. A kiállításra az összes előkészületek megtörténtek és a rendezőség gondoskodott, hogy a látogató közönség kellemes emlékekkel távozzon a legszebb fajállatokat bemutató kiállításról. A belépőjegyek olyan alacsonyok, hogy a kiállítást mindenki megtekintheti.

(—) Korcsolyák, ródlik, különböző vasárúk és háztartási cikkek olcsón kaphatók Scherter Ottó vaskereskedésében Temesvár I., Eminescu ucca 5.

— Nagy razzia Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Az elmúlt éjszaka a bucurestii rendőrség nagyarányú razziaát folytatott le, amelynek során számos éjszakai helyiséget kerestek fel a hatósági közegek. Kétszáz egyént, nőt és férfit vegyesen előállítottak a rendőrprefekturára, ahol megkezdődött igazoltatásuk. Kiderült, hogy legtöbbször neve szerepel a bűnügyi nyilvántartásban. Bucurestii jelentés szerint a razzia feltűnést keltő eredménnyel zárult.

— Új expressz-levelezési szolgálat a fővárosban. Bucurestiből jelentik: Január 15-től kezdődőleg a posta vezérigazgatóság bucurestii viszonylatban (expressz 1000) elnevezéssel különleges szolgálatot léptetett életbe, amennyiben az ilyen úton feladott leveleket a postapalotában történt átadás után legkésőbb két órával kikézbessítik.

— Új köztisztviselői alaptörvény készül. Bucurestiből jelentik: A Semnalul című bucurestii lap írja a következőket: A közeljövőben új köztisztviselői alaptörvényt léptetnek életbe, amely felöleli az összes vonatkozó kérdéseket, mint például a ki nevezéseket, előléptetéseket, a fegyelmi eljárást, stb. Egészen bizonyos, hogy az új törvény az állami szolgálatok technikai átszervezéséről intézkedik. Ami az utóbbi években előfordult visszaéléseket illeti, ebben a vonatkozásban is gyökeres intézkedések várhatók.

Szent-Györgyi tanár aranyplakettje

Szent-Györgyi Albert dr. egyetemi tanár, az európai hírnév tudós, aki felfedezte a C-vitamint, megkapta a Nobel-díjat, ami tudományos munkásságáért az összeg nagyságán kívül a legnagyobb elismerésnek számít. A díj, amit kapott, svéd valútában is hatalmas összeg, de emellett jár még a megtiszteltetés, az ünnepélyes külsőségek közötti diploma átadás és a világhír, ami a Nobel-díjast körülveszi. A stockholmi tudományos akadémia minden Nobel-díjasnak aranyérmét is ad kitüntetéssel, ami nem aranyozott bronzérem, amint az általában lenni szokott, hanem színarany medália, helyesebben nagy plakett és sulya közel negyven deka, tehát ez maga is valóságos kis vagyon. Amint a lapokban olvashatjuk, több Nobel-díjas tudós aranyérmét elküldötte a finnnek, hogy fordítsák azt a nemzeti vagyon növelésére, öntsenek belőle pénzt, hogy a finnek szabadságharcukhoz vásárolhassanak fegyvert, élelmiszert, gyógyszert és ruhaneműt. Szent Györgyi Albert tanár most szintén elküldötte Helsinkibe a maga nagy aranyérmét, amit két év előtt személyesen vett át Gusztáv svéd királytól. Odaadta a legnagyobb és legértékesebb kitüntetést, hogy ezzel is segítsen a szerencsétlen finneknek. Ne csillogjon vitrinjében a sárga arany, hanem változzék át étletté. Neki elég a diploma, az elismerés, az emberek becsülése és tisztelete. Az arany, ami pénzt jelent, legyen a finneké, azok most jobban felhasználhatják. Ez az előkelő gesztus méltó a magyar tudóshoz, az emberbaráthoz, a gondolkodóhoz. Ez a felemelő cselekedet önmagáért beszél.

— Katonai előképzősök segítenek a tavaszi mezőgazdasági munkálatoknál. Bucurestiből jelentik: A közhasznú munkák ügyeit intéző központi bizottság Alimenescu tábornok fejtegetései után a következő megállapításokat tette: ez év tavaszán az összes falusi premilitárok elsősorban mezőgazdasági munkálatokat végeznek, hogy a katonailag összpontosítottak családjainak segítsenek, valamint, hogy elvégezzék a nagyvezérkar által megjelölt munkákat, amiben együttműködnek a városi premilitárok is. Ezeket a munkálatokat a premilitárok származási községében, vagy legfeljebb az illető megye területén végzik; a helyi bizottságok irányításával. Megfelelő beosztás szerint az egyetemi hallgatók is részt vesznek nyáron a mezőgazdasági munkában. Összességben a falusi premilitárok ugyanazokat a munkálatokat végzik, mint tavasszal.

— A katonák számára küldött csomagok portója. Bucurestiből jelentik: Több lapban alaptalan hírek jelentek meg arról, hogy a bevonult katonák számára a posta ingyen szállítja a csomagokat. A postavezérigazgatóság közli a csomagok szállítására vonatkozó rendelkezését, amely szerint 5 kilós csomagra 20 leies, 5-től 10 kilós csomagra 28 leies, 10-től 15 kilóig 48 leies bélyeget kell ragasztani.

Az utóbbi
évek leg-
szebb és leg-
ragyogóbb
filmje:

Isten vele, tanár ur!

A főszerepekben:

ROBERT DONAT, GREER
GARSON

CORSO MOZIBAN

Paramount-híradó. Délután 3 órakor
17 leies helyárrakkal

Csárdáskirálynő

A január 18-án megtartott húzásokon

Colectura „AURORA“-ra

a következő nyeremények estek:

Lei 1.000.000 No. 77231 Matca Sediul Bucuresti
Lei 200.000 No. 42868 Anexa Sediul Bucuresti

Az „AURORA“ kollektura ezenkívül az egész országban számtalan kisebb nyereményt osztott szét

Főelárusító Temesvár és Bánság részére:

Leszámitolóbank Részv. Belvárosi fiókja

TEMESVAR, I., Bul. Regele Ferdinand 8. szám. — Telefon: 36—32.

Páris vidám ébredése az újév hainalán

A francia főváros népe kicsi on kedvvel köszöntötte 1940-et és seholy sem látszott, hogy az ország háborút visel

Páris január. Az a dermedtség, amely a háború első heteiben megülte a Fény Városát, már régen szertefoszlott. A polgárok, miután a kezdeti riadalomban vágtatva menekültek el a boldog és napfényes Dél felé, már visszaszivárogtak. Az éjszakai sötétség, amely eleinte maga volt a testetöltött rémület, most költészettel telt meg: a kék villanykörtek költői pásmákat vetnek a nedves aszfaltra s a sárga meg zöld, meg rótvörös autoreflektorok a szivárvány tompa színeivel tüzdellik tele Páris bulvárdjait. A hölgyek foszforeszkáló rózsákat és szegfűket viselnek keblükön, meg a sötétben élénken vibráló csatokkal díszítik kalapjukat. Ujjabban divatbajjott a világító kutyaszij, a sugárzó nyakörv, az opálosan fénylő sétatálcá és a férfikabát hajtokájába tűzött, szinte izzó „légvédelmi érdempéz” is. Így azután az elsötétült Páris éjszakájában az emberek nem futnak össze egymással, ellenben a téli uccák tele vannak kis szentjánosbogarakkal, csupa apró csillanás, villanás, szikrázás a Fény Városának háborús vaksága.

PÁRISI B. U. E. K.

Az első hetekben nagyon elszorult Páris szíve és megfagyott az örök francia ötletesség is. Szeptemberben és októberben összesen egyetlen egy humoros ötlet termelődött, ezt is az angol katonák gyártották.

Novemberre azonban már fölengedett és decemberre egész könnyeddé vált a hangulat. A garatra oly hamar felöntő szabadságos katonák esetei derűvel árasztják el az egész köztársaságot. Ime, a legújabb történet, az Intransigeant nyomán:

A szabadságos közvitéz némi nedvekkal töltötte meg a gyomrát s nagy egyensúlyi bűvészkedések közepette igyekezett hazatalálni a vendéglőből. Az egyik uccasarkon azonban hiba csúszott a balanszírozó tudományába és teljes sullyal nekiesett az egyik polgártársnak.

— Az istókját!... Nincs szeme?

— Oh! Pardon! Monsieur!

— Mi az, hogy Monsieur?... Hát ez micsoda?

S ezzel a sértett fél a közvitéz elé tartja manzsettáját, amelyen ott ragyog a tiszt szarzsíját jelző három csillag. A közvitéz szeme fellobban:

— Három csillag... Ah, ez a jó öreg Martell-konyak!!!!

A hadüzenetkor mintha csak átszúrták volna, megállt Páris szívverése. Szilveszterre azonban már kaput nyitott minden színház, minden orfeum, minden mulató s miután a Fény Városa az élet összes jelenségeit sanzonban fejezi ki, az imént még oly vérfagyasztó háború is refrénné változott. A párisi Szilvesztert egyébként nem komoríthatja el semmiféle tömegtragédia sem, mert a végkímulás e napjának derűjéről mindig gondoskodni fognak a borralókérek. A postások, házmesterek, kéményseprők, szénkihordók javarészt bevonultak: de most, az új esztendő hajnalán, valamennyi megjelent és szíves mosollyal tartja elébed markát. A párisi B. U. E. K. lehetőségei végtelenek és raffináltak. Egy kitűnő, de fölöttébb könnyelmű francia író jegyzi föl, hogy négy nappal újév előtt a végrehajtók kihúzták még a párnát is alóla. De azért Szilveszterkor sorra kopogtattak nála a jószándékú telebarátok... heureuse année, Monsieur... bonne année, Monsieur! Mire bealkonyodott, kiürült a kesebe, csak egy árva kétfrankos szorult meg a cigarettavégek között. Azonban a kálvária még nem

Légvédelmi előadások naptára

Január 19, péntek délelőtt tizenegy órakor német előadás a Capitolban mehalai férfiak és nők részére.

Január 20, szombat délelőtt tizenegy órakor magyar előadás a Capitolban mehalai férfiak és nők részére.

ért véget. Az ajtó kitárult és egy suhanc hajolt meg előtte:

— Boldog új évet, Monsieur!

Az író előkaparta a kétfrankost, a síheder felé nyújtotta és így szólt:

— Ez legyen a magáé, barátom... De vajjon milyen címen kér borralótól tőlem?

A fiatalember alázatosan meghajolt:

— En segítettem a végrehajtónak, Monsieur. az uccára hordani a bútorokat...

Színház, Művészet

„Pezsdüljön az álom...”

Shakespeare mesejátéka néger tündérekkel, jazzmuzikával és motorizált esdővarázssal

Newyorkból írják: „Othello”, „Hamlet” és a „Mikádó” után most láttuk a „Szentivánéji álom” néger verzióját is. Érdekes, de nem tökéletesen sikerült kísérlet. A közönség is bizonyos idegenkedéssel fogadta, de nem azért, mert túlságosan szabadon bánt Shakespeare-rel, hanem mert túlságosan ragaszkodott a shakespearei szöveghez.

Reinhardt filmjét is belérvé, minden újabb felújítással bebizonyosodik, hogy ez a csodálatos Shakespeare-költemény mennyire tiszta poézis és hogy mennyire kevés köze van a mai színpadhoz.

Még nem találkoztam olyan színésszel, vagy színésznővel, akinek előadásában a „Szentivánéji álom” mesevilágát elhittem volna.

Eppen ezért vegyes izgalommal ültem be a Centre Theater főpróbáján, ahol a színlap a következőket ígérte az „Álom” néger és swingesített verziójáról: néger színészeket, néger álomvilágot, remek jazzmuzikát (Benny Goodman, a legnépszerűbb newyorki klarinét virtuóz lépett fel dzsesszével) és még ezer gyönyörűséget. Az előadást Erik Charell rendezte, akinek „White Horse inn”-je sikerrel járta be Amerikát és Európát. Igért néger naiv fantáziát a darab elejétől végig, de különösen az erdő mesevilágában, melynek naiv és bűvös fodorkodásait babonás, hiszékeny néger gyapotmunkások jövés-menése és ördögös tempójú fekete ténakórusok jitterbug-számai teszik híhetőbbé és mesészerűbbé.

Csak hogy nagy hiba történt. Charell gondoskodott muzsikáról, (a Mendelssohn-féle kísérőzenéből alig maradt néhány taktus) gondoskodott kitűnő néger kórusokról és táncszámokról, a színészei sem rosszak, de hiányzik belőlük az elragadó kibuggvano jókedv.

Naivításuk erőltetett és nem szívből fakadó játékok.

Érdekes, hogy a darab „előkelő” szerepeit fehér színészek játsszák.

De megfélemedezett arról, hogy az így megfiatalt álom, amit a színlap „Swingin the Dream”-nek, szabadon fordítva „Pezsdüljön az álom”-nak fordít, nem bírja el a shakespearei konstrukció anakronizmusát, túlegyszerű meseszövegét és motíválását.

Hiába kérték kölcsön Walt Disney erdődiszleteit, hiába tüzdelt teli a rendező a darabot rengeteg vidám ötlettel (Titánia egy óriás fatörzsből a színpadra billenő rézgyámban tér pihenőre, óriási szentjánosbogár mikrofonok előtt énekel és a Világkiállításról ittfeljött motorosszéken gördül a színpadra), hiába a történetet fiatalító simítások (az „Álom” a mult század végén játszódik New Orleans államban és az athéni herceget az állam kor-

UJÉVI AJÁNDÉKOK HÖLGYEKNEK, URAKNAK

A legnépszerűbb újévi ajándék, hölgyek részére, a gomblyukba kapcsolható villanylámpa, a világító karkötő és a foszforeszkáló virág. Nagy keletje van a miniatűr gázmaszkoknak is, amelyek rúzszt rejtnek magukban. Az övecsatt 1940 pirkadatán már bonyolult mechanizmus: egy szalagocska mutatja a tulajdonos nevét, valamint születési évét. Ez utóbbinak jóindulatú korrekciója nem képez közokirathamisítást. Nagyanyányi hölgyek flangéroznak a Champs-Élysées-n, csattjukon a gögös valomással: Musette... 1912, június 3. ... Még azt a kienchónapos különbséget is letagadják, ami életkorukat a lányukétól szükségszerűleg elválasztja.

Férfiak részére legkapósabb ajándéktárgy a „személyazonossági karlanc”, amely nem más, mint egy sima alumínium-karikácska, amely a csukló táján lemezzé szélesül s ezen olvasható a tulajdonos neve, kora és illetőségi helye. Sok vevője akad a struccollból készült fülvédőknek és a világító töltőtollnak is, amelynek belseje a tintán kívül parányi elemet tartalmaz. A frontkatonák számára szolgáló levéltömbök papírján két katoná szemléltető, egy 1789-es francia és egy 1940-es angol vitéz. Alattuk ez a felírás: „Soldats de la liberté”. A szabadság katonái...

Végül, hogy az új évnek ne csak alanyi örömeiről számoljunk be, említsük meg, hogy óriási a könyvvásár is Párisban. Gilbert-nél, aki a Szent Mihály utján a háborus záróreálisok végső határáig nyitva tartja üzleteit, tolong a tömeg. A hadtörténelmi műveknek van piacuk, a bombatanulmányoknak, offenzíva-elméleteknek, csataanalíziseknek és felvonulási, hadtáptudományi, meg kiaknázási forrásmunkáknak. E harci műveken kívül csupán egyetlen békebeli kötetben van kínálat és kereslet, egyetlen műben, amely nem a frontok véres összecsapására, nem kis népek tragédiájára, nem könyörtelen támadásokra és eltiprásokra, hanem még a civilizált nyugalom, az európai művéség, az emberi szolidaritás és a keresztényi szeretet napjaira emlékeztet...

Ez az egy könyv, babiloni oszlopokba rakva, ott ajánlkozik a háboru végtelen irodalma mellett. A címe: Mein Kampf... (m)

mányzója, a „polgárokat” pedig néger gyapotmunkások helyettesítik).

A „Pezsdüljön az álom”-ból hiányzik a pezdülő cselekmény — állapítja meg a kritika. Hogyha a rosszul összeválogatott szerelmespárok történetét — írja az egyik kritikus — zamatos „kidnapping” komplikáció tenné izgalmassá, hogyha Oberon és Titánia naiv és derűs szerelmi harcát komoly kis féltékenykedés és a földi kalandok történetében való aktív bekapcsolódás tenné „emberibbé”, hogyha „Pyramus és Thysbe” bárgyu kis története mondjuk Hamletből kölcsönözött kulcsdarabszerűséggel kapcsolódna a történetbe és a szerelmesek berendezkedését mondjuk a Romeo és Juliából átvett családi villongás tenné drámaibbá, azt hiszem a fölényes newyorki közönség nagyobb izgalommal követné az „Álom” eseményeit és a kritika néhány udvarias mentegető bók helyetti igazi lelkesedéssel fogadta volna a darabot.

De így Puck bájital-permetezése, Titánia és Oberon szerelmi enyelgése, Bottom misztikus metamorfózisa és Pyramus és Thysbe négerváltozatának bárgyúsága igen-igen jelentéktelen látványossággá teszi ezt a sokezerdolláros revüálmat.

A. L.

A magyar parlamenti képviselők közbenjárása a Központi Nyugdíjpénztárnál

Röviddel ezelőtt számot adtunk a pénzügyminisztérium, illetve a Központi Nyugdíjpénztár intézkedéséről, amely a magyar fennhatóság alatt nyugdíjba ment állami alkalmazottak járandóságát egyes esetekben közel ötven százalékkal csökkentette. Az intézkedés itt is sokakat érintett. Min most Nagyváradról jelentik oda is megérkezett: nyugdíjpénztár azonos szövegű rendelete, amely 33 nyugdíjas illetményének kisebb-nagyobb csökkentését vont maga után. Soós István dr. országgyűlési képviselő beadványban fordult a nagyváradi pénzügyigazgatóságához, illetve a pénzügyminisztériumhoz keresztül a nyugdíjpénztárhoz, amelyben orvoslást kér a 33 nyugdíjas számára. Ertesülések szerint a Magyar Népközség, illetve a Nemzeti Ujjászületési Front magyar tagozatának parlamenti képviselői lépéseket tesznek Dragomir Silviu dr. kisebbségi miniszternél az egész Erdélyben nagyszámúban élő érdekeltek ügyében.

== KOZGAZDASAG ==

Szigorítják a sacharin-forgalmat

Kilónként 3000 leies fogyasztási illeték. A gyógyszertárak a teljes évi szükségletet egyszerre tartoznak lefedezni

A pénzügyminisztérium fogyasztási illeték igazgatósága újra szatályozta a sacharin behozatalának, felhasználásának és forgalomba hozásának jogosultságát. A sacharin behozatalnál különként 3.000 lei fogyasztási illetéket kell lefizetni. A behozatal, raktárontartása, felhasználás és forgalomba bocsátása csak kivételes esetekre és kizárólag a pénzügyminisztérium fogyasztási illeték igazgatóságának az előzetes jóváhagyása után van megengedve. A sacharinra vonatkozó rendelet törvény értelmében úgy por, mint kristály és préselt tableta alakjában és bármilyen elnevezés alatt is kizárólag

csak a cukor, illetve a glukoze kémiai tiszta összetételével bíró anyag kerülhet forgalomba.

Használata csak a gyógyszeripar részére van megengedve az egészségügyi minisztérium gyógyszerkémiai intézetének a véleményezése alapján és mint bizonyos kémiai iparok nyersanyaga ugyancsak az említett intézet véleményezése alapján. Ezeknek az intézményeknek sacharinnal való ellátása és a gyógyszertárak ellátása történhetik közvetlen behozatal útján, vagy pedig a minisztérium részéről erre jogosított cégek útján. Ezek a cégek a fogyasztási illetékek igazgatóságától esetenként kapott felhatalmazás alapján szállítják az engedélyiratban megjelölt mennyiséget. Az állam egészség-

ügyi intézményei korlátozatlan mennyiségben kaphatnak sacharin-féléket, a nyilvános gyógyszertárak évi 500 grammig kaphatnak engedélyt és az egész engedélyezett mennyiséget egyszerre kötelesek átvenni.

Ha a szükségesnek vélt mennyiség évközben kifogyna náluk, újabb mennyiséget igényelhetnek, ha orvosi rendelvényekkel igazolják, hogy a készletet betegek részére kiszolgáltatták. Betegek részére csakis orvosi rendelvényre és annak visszatartása mellett szabad kiszolgáltatni a sacharint, de

legfeljebb 25 grammot egyszerre.

A törvényes rendelkezések megszegését 2000—100.000 lei pénzbüntetéssel büntetik, ami elzárásra változtatható át, ha az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt nem történik meg a befizetés. E mellett elveszítik a gyártási jogot azok, akik sacharint használnak likőr szirup, gyümölcslevek édesítésére és 6 hónaptól 5 évig terjedő időre bezárhatók azok üzletei, akik ilyen készítményeket árusítanak. Viszsaesőkre a pénzbüntetés maximumát kell kiróni és e mellett 6 hónaptól 5 évig terjedő elzárás büntetését, továbbá gyógyszerészeknél a győrtár vezetés jogának elvonását, másoknál az üzlet bezárását, ha kémiai és gyógyszeriparok tulajdonosai, vagy vezetői követnek el kihágást.

A temesi helytartóság kereskedelmi és ipari kérdései a miniszteri értekezlet előtt

A kormány — mint közöltük — szombaton Kolozsvárott miniszteri értekezletet tart, amelyen előterjesztik az egyes helytartóságok és városok vezetőinek különböző kéréseit is. Te. mesvárról résztvesznek a szombati értekezleten Marta Alexandru dr. királyi helytartó, Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár, Baran Coriolan dr. főpolgármester és több előadó is. A Nemzeti Újjászülés Frontjának a temesi helytartóság területén kinevezett kereskedelmi és ipari titkára, Besa Cornel kamarai képviselő szintén megjelenik az értekezleten és ekkor átadja azt a részletes memorandumot, amelyet a temesi Kereskedelmi Testület Szövetsége állított össze és amely a kereskedelem és ipar legsürgősebb problémáival foglalkozik. Az emlékirat pontrólpontra ismerteti a fontos aktuális kérdéseket és több olyan probléma rendezését kéri, amely nélkül a kereskedelem és ipar nem fejtheti ki azt a tevékenységet, amelyre hivatott. Részletesen foglalkozik ez az emlékirat az árellenőrzési törvény egyes rendelkezéseivel és főleg a büntető intézkedések enyhítését kéri, valamint azt, hogy a már kiszabott büntetéseket méltánylást érdemlő esetekben a királyi helytartóságok és a minisztérium egészen öt százalékig mérsékelhessék. Állást foglal az emlékirat az ármaximálások hatályon kívül való helyezése mellett is, mivel az árellenőrzési törvény 5. és 10. szakaszai ugyanis megállapítják, hogy mennyi az elér-

hető legmagasabb haszonkulcs és a maximáló hatóságok is kötelesek ezen rendelkezésekhez alkalmazkodni. Különben ezt az álláspontot foglalta el legutóbb a temesvári kereskedelmi és iparkamara vezetőségi ülése is, amikor a törvény precíz intézkedéseire való hivatkozással a külön ármaximálás megszüntetését hozta javaslatba. Besa Cornel képviselő a kereskedelmi szövetség emlékiratát már átvette és ígéretet tett, hogy a miniszteri értekezlettel kapcsolatban szót emel a temesi helytartóság kereskedelmi és ipari érdekeinek védelmében.

Uj szállítási tarifát állapított meg a C. F. R. autófuvarozása

Január 15-től 3 hónapi időre új szállítási tarifát állapított meg a CFR teherszállító autói részére. Eszerint teljes teherautó rendelkezésre bocsátása sofőrrel, taxátorral és fűtőanyaggal a közlekedési minisztériumnak járó jutalékkal 2.5 tonnás kocsinál kilométerenként 17 lei, de legalább 1500 lei, 3 tonnás kocsinál kilométerenként 19.50 lei, de legalább 1800 lei és így feljebb. Taxátor nélkül ugyanezek a kocsik kilométerenként 15, illetve 17 leiért kaphatók 1200, il-

letve 1500 lei legkisebb fuvarozás mellett és a nagyobb súlyra berendezett kocsik hasonlóképpen viszonylagosan olcsóbb áron. A díjakban mindig benne van a 15%, 2% és 10% díj is. Egyes csomagok szállításánál tonnánként és kilométerenként 5 lei a tarifa átszámítva az áru súlyára és a befutott kilométerekre. Az áru házhozszállításáért és átadásáért 10—50 kg. között 20 lei, innen 100 kg.-ig 45 lei, 400 kg.-ig 60 lei, 500 kg.-ig 75 lei, stb. fizetendő.

Kiknek kell januárban adóvallomást tenni!

Január hónap végéig kell beadni az ipari, kereskedelmi és szabadfoglalkozások, valamint a kivételes keresetek adójára vonatkozó adóvallomásokat, tekintet nélkül arra, hogy lesz-e a következő adóévre tényleg kivétel, vagy esetleg ezúttal is az előző évi adók előírásait fogja elrendelni később hozandó törvény. A részvénytársaságok ugyancsak január végéig tartoznak kimutatni az 5 év alatt fel nem vett, tehát az állam javára elévült osztalékokat és egyéb illetményeket. Az autódóvallomásokat is e hó végéig kell benyújtani és ezen az időn belül lehet adóleírást kérni az előző évben jégverés, áradás és egyéb baleset folytán szenvedett terméskárokkért.

(=) **Asztalosok és kőművesmesterek figyelmébe.** A famunkások és asztalosok munkaadó céhe felszólítja a céhhez tartozó vidéki mestereket, akik még nem rendelkeznek az előírt mesterkönyvvel, hogy akár személyesen, akár pedig írásban jelentkezzenek a céhnek a belvárosi Strada de Eugen 18. szám alatt levő irodájában a mesterkönyv megszerzése érdekében. Hasonlóan jelentkezzenek az építőmesterek és kőművesek ipari céhéhez tartozó vidéki mesterek is.

= **A kartelltanács ülésezett.** A kartellekben szervezkedett egyes iparágak áremelést akarnak keresztülvinni. Ehhez a kartellek legfőbb tanácsának az engedélye kell. A nemzetgazdasági minisztériumban ülést tartott Peritienu einöklöte alatt a legfelsőbb tanács és tárgyalta az előterjesztett kérelmeket. A tanács elrendelte a részletes termelési számítás ellenőrzését és ennek megtörténte után fog dönteni.

= **Négy időjárásjelzőt állítottak fel a temesvári mezőgazdasági kamara területén.** A temesvári mezőgazdasági kamara most tette közzé jelentését múlt évi tevékenységéről. A kimutatás szerint a kamara tavaly tíz vagon nemesített vetőmagot osztott ki a gazdák között, ezenkívül különböző mezőgazdasági gépeket juttattak mérsékelt áron a községeknek. Jelentékeny lépések történtek a gyümölcs- és szőlőkultúra fejlesztésére is, amennyiben 23 ezer gyümölcsoltványt osztottak ki mérsékelt áron. Svájcából 31 tenyészállatot szereztek be a kamara területére, az előző tavasszal és összesen 182 ezer lei szubvenciót osztottak ki 42 tenyészbika beszerzésére. A mezőgazdasági kamara területén ezenkívül négy időjelző állomást állítottak fel, mégpedig: Nagyszentmiklóson, Lipán, Csákován és Belincen.

= **Kevés a kereslet a bányai gabonapiacra és így az üzleti forgalom csendes.** A piaci árak a következők: Búza 470, tengeri 390, korpa 330, ujjab 500, muharmag 730, napraforgómag 790, tökmag 1400, tavaszi árpa 500 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 60 lei kilónként.

Emil Jannings

KOCH RÓBERT, a tuberkulózis bacilusa világhírű felfedezőjének szerepét alakítja utólrhetetlen művészettel, az

Ember, aki legyőzte a halált

című szenzációs TOBIS-filmben,

Óriási sikerrel fut a S C A L A-ban

Kedvezményes jegyek érvénytelenek! — Egész nap jegyelővétel.

A január 18-án megtartott húzason

COLECTURA OFICIALA-ra a következő nyere-mények estek:

Lei 10.000.000 No. 58914 Matca Sediul Chisinau

Lei 1.000.000 No. 11241 Matca Sediul Chisinau

Lei 200.000 No. 483407 Anexa Sediul Cluj

A 10.000.000 lei nyere-ménnyel kisorsolt sorsjegy fele a Campus & Bassa kollektura által lett eladva

Főelárusító Temesvár és Bánság részére: Colectura Oficiala Temesvár, Bul Ferdinand 1/a. Tel.: 31-05.

Rendkívüli intézkedések az európai államok munkásviszonyaiban

Franciaországban a munkás keresetének egynegyede a behívottaké. Németországban tulóra nincsen, de annak ellenértékét az árak csökkentésére használják fel

A nemzetközi munkaügyi hivatal érdekes kimutatást közöl a szociális törvényhozás átalakulásáról az egyes államokban a háború következményeként. A legtöbb államban a termelést át kellett alakítani, a munkaidőt és a béreket megváltoztatták, nehogy zavarok álljanak be.

Németországban a munkaügyi miniszter felhatalmazást kapott, hogy saját belátása szerint szabályozza a munkaidőt és az egyéb munkafeltételeket.

A túlmunka javadalmazását megszüntették s az ilyen módon megtakarított összeget az árak csökkentésére kell felhasználni.

A munkaügyi minisztérium rendelkezései értelmében kollektíven szabályozzák a munkaviszonyt az egyes vállalatoknál. A vasárnapi munkaszünetre, az éjszakai munkára, stb. szintén kollektív elintézési rendszer érvényes.

Franciaországban a kereskedelmi és ipari vállalatokban a heti munkaidőt hatvan órára növelték, azonban a honvédelem részére dolgozó vállalatokban, amelyekben megszakítás nélkül folyik a munka,

a munkaügyi inspektorátus engedélyével heti hetvenkét órára lehet fokozni a munkaidőt.

Az állami vállalatokban, valamint azokban a műhelyekben, amelyek a honvédelem részére dolgoznak, megszüntethető a vasárnapi pihenés, amennyiben a vállalat munkájának az érdeke ezt megkívánja. A munkásnak azonban legalább napi tíz óra pihenést kell biztosítani. A heti negyvenöt órán túl ledolgozott időért a külön órábérnek 75 százalékát fizetik a munkásnak, a többit a katonai szolgálatra behívott munkások szegénysorsu hozzátartozóinak segélyezésére fordítják.

A döntőbírósról és békéltetéséről szóló rendelkezéseket megszüntették.

Az angol munkások fizetését lényegesen emelték a háború kitörése óta. Angol hivatalos közlemény szerint haszmillió fonttal többet fognak keresni az angol munkások, mint eddig. A fizetésemelés négy millió munkásra terjed ki. Nemcsak a gyáripari, hanem a mezőgazdasági munkásoknak is javították a fizetését.

A nemzetközi munkaügyi hivatal összegezte ezeket a változásokat, arra a következtetésre jut, hogy a munkaviszonyok az összes nyugati államokban megváltoztak. A közlemény ismerteti azt a segítyt, amit a hadviselő államok a katonai szolgálatra behívottak hozzátartozóinak

nyújtanak. Németországban a nagyvárosokban a behívott felesége havonta 64 márkát kap, a gyermek 19.50 márkát, azonkívül 30 márká lakbérpótlékot. A hozzátartozónak ingyenes gyógykezelésre és orvosságra is van joga. Franciaországban a hadisegély napi 12 frank Párisban, a vidéken 7, illetve 8 frank az asszony részére. A gyermekek Párisban 5.5, vidéken 4.5 frank hadisegélyt kapnak. Angliában az asszony hetenként 17 sillinget kap, öt sillinget az első gyermek, három sillinget a második és egy-egy sillinget minden további gyermek után. Minden család ezenkívül pótlékot is kap, amely 7—28 silling között váltakozik hetenként.

— A GYAR TARTOZIK A SZÁMLÁN A HASZNOT FELTÜNTETNI. Az árdragítási törvény 10. és 12. szakaszával kapcsolatosan a nemzetgazdasági minisztérium magyarító körrendeletet adott ki. Ezek a szakaszok arról szólnak, hogy a termelőtől a kiskereskedőig az árún vett haszon nem tehető ki 10 százaléknál többet. Tehát a gyár és nagykereskedő együtt csak ennyit kereshet. Ez úgy értelmezendő, hogy a gyár a számlákon tartozik azt a százalékot feltüntetni, amelyet nyereségként felszámít és a nagykereskedő a 10 százalékból fennmaradó hasznot számíthatja fel. A rendelkezés természetesen csak a közszükségleti cikkekre szól.

— Minden öt emberre jut egy autó Amerikában. Most érkezett Európába a newyorki Autobils-Club statisztikai jelentése, amely megállapítja, hogy jelenleg az Egyesült Államokban minden öt lakosra jut egy-egy autó. Annyi személyszállító kocsit van az állam területén, hogy egyidőben 130.000.000 embert szállíthatnának. A világ összes más államai autó állományának tekintetbe vételével átlagosan 196 emberre jut egy-egy gépkocsi.

— Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Holland forint 75.49—76.59, belgas 23.87—24.22, angol font 567.87—576.15, dollár 141.10—143.17, francia frank 31.81—32.29, cseh korona 4.68—4.77, francia frank 3.22—3.77, szlovák korona 4.68—4.77. Ezekben az árfolyamokban a harmincnyolc százalékos felár is bennfoglaltatik. A következő árfolyamok felár nélkül értendők: drahma 0.90—1.60 és 1—1.62, dinár 2.89—3.05, márká 40.50—49 és 41.50—50, pengő 26.50—27, olasz líra 7.17—7.17, leva 1.60—1.68, zloty 0—19.

Hirdessen a Déli Hírlapban

RÓZSASZÜRET

IRTA: LIGETI ERNO

Samain és a másik elvitték a város legjobb szállodájába és közben barátságosan érdeklődtek hogyléte felől. Leon Tynner röviden válaszolt és kijelentette, hogy útja kizárólagosan „informatív”, eltekint minden, hogy is nevezze csak, ünnepléstől és útjának nem kíván politikai jelleget kölcsönözni. Szavai méltóságteljesen hangzottak, anélkül azonban, hogy figyelmen kívül hagyta volna: személyisége csak itt, a Balkánon jelentős, ahol nem lótnak futnak a külföldi politikusok, a nemzetközi politikai világban egyelőre még nem futotta ki a formáját. De végtére is ő itt a francia, a barátságos nagymemzet képviselője is egyben és ha megjelenik, nem ő, hanem Franciaország adja le névjegyet. Ezekkel az emberekkel szívélyesebbeknek kell lennünk. Jugoszlávia hozzánk tartozik és velünk együtt biztosítja az oszthatatlan és egységes békét. Viszonzásul Melankovits tiszteletteljes érdeklődésére, hogy jól utazott-e és tudott-e aludni a vonaton, Jetics külügyminiszter hogylétéről érdeklődött, mert történetesen olvasta az újságban, hogy influenzás. Egyben közölte tervbevett délutáni udvariassági látogatását a külügyminisztériumban. — Holnap mindenesetre tovább utazom Szófiába. Utam magánjellegű — felemelte mutatóját, a nagyobb nyomtérkedvéért. Szavait azonban úgy formálta meg, hogy sejtetni engedte: akárhogy is csúrkjuk-csavarjuk, a népek szövetségének egyik vezető személyisége érkezett fő városunkba, itt megebédel, meg is hál, körülnéz, jelen van — mindezt tudomásul kell venni. Samain pedig visszatartotta magánál.

Mialatt Samain csöndesen ült a hallban, fűdőt vett, átöltözött, mindez rövidke félóraig tartott. Samainnal együtt reggelizett és amíg fogvájójával az étkezés befejezésül néhány késői

eperszemét emelt ki és megforgatta a porukorban, odavetette, hogy érdekelne őt a legújabb adatok a balkáni államok máktermelését illetőleg. Samain az első pillanatban nem tudott, mit válaszolni. — Igen, a jugoszláviai máktermelés... Nem tudok semmit se róla. — De hát csak termelnek itt mákot? — Természetesen, magam is láttam egy kirándulás alkalmával sok száz hektáron mákmezőket. Mozdulatlan szép táblasorokban, éppen egy kis késsel metszették a fejeket. Méltóztatik tudni, kicsurran a tej és a nedvet ott hagyják reggelig. Reggel azután kis kanalakkal lekaparják, de ezt már nem láttam... — Nagyon érdekes — fejezte be Tynner némi gúnyal. — De én, fájdalom, e pillanatban nem a költői leírások szükségét érzem. Hogy úgy mondjam, precíz és pontos adatokat kívánok. Samain zavarba jött. — Nem az én reszortom. — Persze, hogy nem az öné. Ön egy kicsit költő — kedve lett volna megsimogatni a fiatal titkár piruló arcát, majd egész vidáman folytatta: — Claudel is az és Giraudaux is. Engem azonban az ópiumtermelés érdekel. — Ópium, — kiáltott fel Samain lelkesedéssel. — Ez egészen más, éppen Forinactól hallom, hogy a kábítószerek előállítását mennyisége Jugoszláviában megtízszereződött. — Ki az a Forinac? — Egy barátom, magnagykereskedő, jeles közgazdász. — Nem teremtené nekem elő? — Hogyne! Délben együtt ebédelhetünk. — Leon Tynner szükségesnek tartotta megjegyezni: — érdeklnek ezek a jugoszláviai ópium-üzemek. Mondanom se kell, hogy ellenséges célzat nélküli. A francia-jugoszláv barátság úgy is kizárja, sőt lehetetlenné teszi, hogy zaklatásnak tegyük ki szövetségeseinket, de ha már itt vagyok, jó egyet-mást megtudni. Ön ért engem — szólott azzal a hangsúllyal, amilyennel Genfben Drummond búcsúzott el tőle.

Samain lement telefonálni Forinac után, aki örömmel vette tudomásul a megtiszteltetést. A szállóból a francia követségre hajtottak. Tynner a követtel barátságos eszmecsere-re vonult visz-

za. Délután udvariassági látogatás a külügyben, este vacsora a francia követségnél, más meghívottak nélkül. Semmi feltűnés, szigorú rang-rejtettség. Másnap reggel elutazás. Samain az indulásnál még kezébe nyomta a francia nyelvű félhivatalost, amely hirt adott az előkelő diplomata látogatásáról, aki azért jött, hogy Jugoszlávia túrisztikai szépségeit megismerje.

Sófia. Most már végérvényesen agyó hajókázás és szerelem. Elkezdődik a komoly munka. A pályaudvaron ezúttal is két úriember várta. Az egyik a francia követségtől, a másik a bulgár külügyből. Tynner könnyedén, mosolygó arckifejezéssel hagyta el a perront és félre nem ismerhető formában hangsúlyozta, hogy útja magánjellegű. — Meg akarom ismerni a Balkán félszigetét — jelentette ki katonásan. — Jugoszláviában néhány szép hetet töltöttem. Kíváncsi vagyok Sófiára, sok szépet hallottam róla. Barátaim azt mondják, hogy az utóbbi időben nagyszerűen fejlődött.

De, mintha az érintkezés a bolgár diplomataival kissé feszesebb lett volna... A bolgár nem igen érdeklődött, hogy merre utazgatott Tynner. Hogyléte sem váltott ki belőle különösebb kíváncsiságot, mire Tynner sem érezte indítatva magát, hogy a bulgár külügyminiszter egészségi állapota felől érdeklődjék. Egyrészt azért, mert tudomása szerint a külügyminiszter makk-egészséges, másrészt pedig, mert hirtelenjében nem jutott eszébe a jelenlegi bolgár külügyminiszter neve sem. Egy jól ismert név ugyan a nyelven volt, de hátha ez az államférfiú már rég megbukott és így blamálna magát. — Egyszóval utamnak ne méltóztatassanak nagyobb jelentőséget tulajdonítani és kérem az urakat, hogy ideérkezésemet kezeljék szigorúan bizalmasan.

Hivatalos fogadtatás nem is történt Sófiában. Egyedül a népszövetségi ligák bulgáriai uniójának elnöke rendezett egy délutáni teát „a közismert békebarát” tiszteletére. Később a francia ügyvivővel löncsölt és szobahozta előtte a szerencsétlen Aubertin-ügyet. — Itt, a hely-

Sporthírek mindenfelől

★ **A Rapid jégkorongcsapata Belgrádban.** A fővárosi vasutasklub jégkorongcsapata meghívást kapott Belgrádba, ahova ma, pénteken este utaznak el. A román csapat kilenc játékosal utazik a jugszláv fővárosba.

★ **A Radian ügy miatt két nappal később kezdődik a jégkorongbajnokság.** A román jégkorongszövetség annakidején Radiannak visszaadta szereplési jogát, ami azonban nem találkozott mindenki tetszésével. Ennek következtében a szövetség január 28-iki ülésén újból tárgyalja az ügyet és meghallgatja egyes szövetségi tagok ellenvetéseit. A nemzeti jégkorongbajnokságnak ugyancsak ezen a napon kellett volna kezdődnie, a Radian ügy miatt azonban két napi halasztást szenvedett és csak január 30-án kezdődik. A Rapid ragaszkodik hozzá, hogy a gyűlésen véglegesen határozzanak az ügyben, mert Radiant szerepeltetni akarja a bajnoki küzdelmekben. Azt azonban nem szeretné, ha Radian miatt mérkőzéseit sorra megóvnák.

★ **Max Baer önkéntesnek jelentkezett a finn hadseregben?** Max Baer világhírű nehézsúlyú ökölvívó bajnok jelentkezett a newyorki finn konzulátuson és közölte, hogy hajlandó a finn hadseregben harcolni. Egyelőre nem lehet tudni, hogy nem reklámról van-e szó. Max Baer állítólag azt is bejelentette, hogy rövidesen átjön Európába.

★ **Elmaradt a döntés a Rapid—Juventus ügyben.** A nemzeti bajnokság bizottsága kedden este ülést tartott. Ezen az ülésen kellett volna dönteni a Rapid—Juventus bajnoki mérkőzésen kirosszant botrány ügyében. A mérkőzés szövetségi kiküldöttje eddig még nem terjesztette be jelentését, így a bizottság nem is tudott határozni az ügyben. A keddi ülésen egyébként kihallgatták Dunareanu, Simko és Petrică Radulescu játékosokat.

★ **Minden magyar csapatnak edzőt kell szerződtetnie!** A magyar labdarúgószövetség rendeletet adott ki, amelynek értelmében minden, a nemzeti bajnokság első és második osztályában játszó magyar csapatnak edzőt kell szerződtetnie. Erre az intézkedésre azért volt szükség, hogy ezáltal is biztosítsák az ifjúsági játékosok szakszerű kiképzését és előkészítését.

színén kell a legpontosabban megtudnunk, hogyan is állunk ezzel a csempézással — közölte hideg fölényel. A követ bólogatott, bár sejtésem sem volt az ügyről. Azonnal magához kérette helyettesét, a tanácsost, mire együttesen jelentették ki, hogy hallottak ugyan valamit e fajta, titkos üzemek létezéséről, de magától értetődően nem sokat törődtek velük. Amennyi mindent gyártanak itt, bombától kezdve a rózsaoiljig. — Különb is minden országban úgy gyártják a kábítószereket, ahogy akarják — vizsgálta a helyettes. — De a Népszövetség presztízse — kiáltott fel élénken Tynner, mire a többi urak gyöngéden egymásra néztek. — Kurirral kellett volna leküldeni már eddig az anyagot, hogy áttanulmányozzuk — szólott az ügyvivő. — Ebben az esetben a legpontosabban végére tudnánk járni az ügynek. — Hát igen, — szólott Tynner, — kellett volna! Most már az a kérdés, hogy negyvenyolc órán belül kaphatók-e pontos válaszok kérdéseimre? — A helyettes udvariasan ígéretet tett, hogy mindent el fog követni, magában pedig azt gondolta: milyen ostobák ezek a genfi urak, az egész világ ég és ezeknek az ópium miatt fáj a fejük.

— Köszönöm, — nyújtotta jelentősen a kezét Tynner és arcát derűs meglepődés töltötte el. Felnézett az asztaltól és egy ovális empiretükörben látta visszatükröződni tekintetét. Meltóságáteljesnek és fiatalosnak találta magát egyszerre. Megtévésztette a jelenlevők túl előzékeny modora és abban a hiszemben volt, hogy nagyon befolyásos tényezőt látnak benne, holott koronként nyugtalanítóan rémlett fel benne — ha imponál ezeknek, csak azért történik, mert „felépése” ragadja meg őket. — Igaz, — veti oda mellékesen, — itt, valamelyik kisebb városban, egy honfitársnóm él. Édesanyja lelkemre kötötte, hogy érdeklődjem a sorsa felől. Várjunk, hogy is hívják? ... Isabel Montfleury. A párisi illatszergyáros leánya — a céget valamennyien ismerjük, uraim! Ujságíró, helyes cikkeket ír angol és francia lapokba. Ana, Plovidov ... Ott

PÉNTEK, JANUÁR 19.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vízállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Déli hangverseny. 13: Időjelzés, sport és vegyes hírek. 13.10: A déli hangverseny folytatása. 13.30: Hanglemezek. 14.00: Rádió ujság. 14.20: Részletek Lehár operettjéből, hanglemezről. 15: Előadások, művészeti és kulturális hírek. Radio Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki posta. 19.17: Kamara zene. 19.45: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 19.55: Előadás. 20.15: Hangverseny. 20.45: Rádió ujság. 21: A rádió szalózenekarának hangversenye. 21.35: Hanglemezek. 22.10: Rádió ujság, sporthírek. 22.30: Szórakoztató lemezek. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. Ébresztő. Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.15: Görögkatolikus vízkereszt nap i vízszentelés Ungváron. 11.45: „A Fertő-tó”. Felolvasás. 13.10: Zongora hangverseny. 13.40: Hírek. 13.55: Megyesi Pál énekel. 13.40: Cigányzene. 15.30: Hírek. 17.15: Emlékezés Hermann Ottóra. Előadás. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Hegedű hangverseny. 18.45: Előadás. 19.15: Beszékertzene. 19.50: Sportközlemények. 20.15: Hírek. 20.25: „A két Tóth”. Emlékezés Tóth Józsefre és Tóth Imrére. 20.55: „Csongor és Tünde”. 22.40: Hírek. 23.10: Cigányzene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Hanglemezek.

Budapest II. 19.45: Gyorsírótanfolyam. 20.25: Harmonikakettős. 21: Hírek. 21.25: Előadás. 21.50: Táncclemezek. 21.45: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, JANUÁR 20.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vízállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sport és vegyes hírek. 13.10: Déli hangverseny. 14: Rádió ujság. 14.20: A déli hangverseny folytatása. 15: Előadások, művészeti és kulturális hírek. Radio Romania. 18: Országőrök órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Színházi és filmkrónika. 19.17: Egyházi zene hanglemezről. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20: Előadás. 20.15: Az egyházi zene folytatása. 20.30: A rádió postája. 20.40: „Salomé”. Dalmú. Közvetítés a Román Operából. 22.20: Rádió ujság, sporthírek. Debussy „A játékdoboz című szimfonikus balettjének közvetítése a Román Operából. 23.05: Szórakoztató és tánclemezek. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő. Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: „Mit nézzünk meg?” 13.10: A Rádió Szalózenekara. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.20: Mesék. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Rádió a rádióról. 18.30: A kassai rádió műsorából. 19.20: Műszaki tanácsadó. 19.50: Farsangi muzsika. 20.15: Hírek. 20.25: Előadás. 20.50: „Magyar-est”. Közvetítés. 21.50: „Nótaszóval a fonóban.” Hangképek a falu életéből. 22.40: Hírek. 23.10: Danvil Ferdinánd gondolkázik. 23.40: Táncclemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene.

Budapest II. 19.20: Jazz számok hanglemezről. 19.50: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek. 21.25: Zenekari művek hanglemezről. 22.35: Időjárásjelentés.

HOTEL SZABO

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

ment férjhez. Nem tudnak róla valamit?

A követ és a tanácsos tájékoztatlanúságot árultak el, de a tejeles képű, szőke titkár élénken jelentkezett. — Hát persze! Nem emlékszik excellenciád, Stipovics társaságában láttuk ezt a hölgyet? — A követ most már joakarátulag emlékezett. — Sajnáltam nagyon, hogy nem találkozhattam veled, de amint utána jártam, másnap elutaztak. Regényes ismerkedés, házasság. Férjhez ment egy... — Tynner biccentett. — Ed-dig én is tudom, egy tanár vette el. De valamivel többet szeretnék tudni róla. — A szóbanforgó fiatalember egyik ismert és előkelő bolgár családnak a sarja. Magától értetődik, hogy itteni értelemben. A legtöbb vezető ember nagyapja még a földet túrta. Viszont erre hihetetlenül büszkéek. Még a nevét is megjegyeztem: Iván Basdarovnak hívják. Miután a hölgy férjhez ment, állampolgárságával kapcsolatban foglalkozott ügyével a követség. De már ezt megelőzőleg is megkerestek bennünket.

A zömök követségi tanácsos elégedetten hunyorított a szemével és csak ennyit jegyzett meg: lám, nálunk egy légy sem zümmöghet anélkül, hogy...

Tynner szertartásszerűen mosolygott:

— Így hát abban maradunk, hogy majd holnap folytatjuk, uraim... Nincs kétségem, hogy a lehető legokosabban állítjuk össze a jelentést. Az önök ügyes ügynökei, mint igazi Tell Vilmosok, ezúttal is pontosan le fogják lőni az almát.

Hogy miért éppen ezt a hülyeséget mondta Tellről és az almáról, tűnődött rajta egy darabig. Kifejezhette volna magát egyszerűbben is. De hát fordulatot akart lenni, kényszeredetten szellemes, igen, most már belátja. De induljon talán vissza és előlegezze más szavakkal a bizalmát? Gyors eréllyel véget vetett e tárgy körüli töprengésének, hogy helyet adjon egy má-siknak. Mégis csak nagyfokú tapintatlanság kellett ahhoz, amit Isabel, éppen vele szemben, elkövetett. Láthatatlanban lefogadja, hogy bárdolat-

lan, üres fráter, aki nyers erejével és fiatalságával gyakorol csak hatást Isabelre, de semmit sem fog nyújtani neki ebben a sívár, léleknélküli környezetben. Isabel nem érdemelte meg, hogy ő foglalkozzék vele és felemelje magához. Meny-nyivel különb, megértőbb az anyja. (Csak egy kicsit fiatalabb volna.) Hát persze, hogy Isabel is keserűen kiábrándul majd és visszasírja őt. De már akkor késő lesz.

Sodródott az uccán, emberek között, akiket nem ismert, a városban, ahol sohasem járt és szidta magában a várost, meg a lakosságot is, mintha cinkostársai lettek volna a bolgárnak, aki a kislányt elcsábította. Arra nem is gondolt, hogy némi becstelenséget ő is elkövetett, amikor fölirtbe bocsátkozott Bettyvel és ezt Isabel is észrevette. Hogy ebből a fölirtból viszony lett, a kiszámíthatatlan véletlenes múltott és a tényeknek ama kipróbált kényszerűségén, hogy férfi és nő között elképzelhetetlen csupán ideális barátság... Azonkívül Isabel magatartásán is múltott. De, amikor Betty odaadta magát neki, Isabel már rég férjhez ment. Tulajdonképpen megsebzett férfiassága vett revansot Isabel komizásán, ezzel tartozott neki. Betty kedves, igazi segítő társ, aki tisztelettel néz föl reá, föl- ismeri benne a becsvágyat, a nagyrahivatottságot, a személyes értéket. Tynner némi ellágyultsággal állott meg egy kirakat előtt és nézte a csillogó köveket és gyöngyöket, amint biztonságban feküdtek, valósággal hozzátapadva a dobozok bárszony és selyem béleseihez. Amint ott állott mozdulatlanul, tulajdonképpen teljes érdeklenséggel, mert ennél már különb ékszereket látott és mi sem volt messzibb tőle, mint a legcsekélyebb vásárlási szándék, földidzte utolsó estétjét Montfleury nével és most visszamenőleg inkább elégtétellel töltötte el, hogy az asszonyba az első szempillantásra belegabalyodott az az ír ügyvéd, nem pedig féltékenységgel. Pompás asszony, pompás, csupa nőiesség, mondan tudosság.

(Folytatjuk)

Felfedezés előtt a influenza ellen szere

**35.000 egeret fertőztek meg influenzával
a budapesti influenzakutató intézetben.**

Budapestről jelentik: Az Országos Közegészségügyi Intézet jelentése, melyben a múlt évben végzett munkáról számolnak be, most hagyta el a sajtót. A 300 oldalas kötet egyik legérdekesebb fejezetében az influenzakutatóosztály munkásságáról ír dr. R. M. Taylor, a Rockefeller-alapítvány budapesti képviselője. Az influenzakutatóosztályt 1936 végén állították fel a Rockefeller-alapítvány anyagi támogatásával és 1937 elején kezdte meg működését a következő célkitűzéssel:

1. Annak a megvizsgálása, hogy az influenza-vírus, amely a legújabb vizsgálatok szerint döntő szerepet játszik a járványos influenza előidézésében, kimutatható-e Magyarországon, vagy Közép-Európa egyéb országaiban esetleg felbukkanó influenzajárványok kapcsán?

2. A vírus immunitástani sajátosságainak és a védőoltás lehetőségének a tanulmányozása.

IMMUNIZÁLÁS ÉLŐ VIRUSSAL

Dr. R. M. Taylor beszámolójában az influenzakutatóosztály munkájáról a következőket írja:

1937 elején, közvetlenül az osztály működésének megkezdése után egy hónapon belül öt influenzavírus-törzset sikerült kimutatni tipikus influenzában szenvedő betegek torokváladékában. Ezek a törzsek általában hasonló természetűeknek bizonyultak, mint az angol és amerikai kutatók által korábban izolált influenza-vírusok. Ezt az immunitástani szempontból jelentős megállapítást a mi vizsgálatainkkal egyidejűleg és részben törzseink felhasználásával az amerikai és angol kutatók is megerősítették.

Az influenzaelleni aktív immunizálás sikere nagymértékben függ attól, hogy a vírusok között milyen antigén különbség van.

Ha ugyanis a vaccinálás csak az oltásra használt törzs ellen ad védelmet, de más antigén sajátosságú influenza vírusok ellen nem, akkor szinte leküzdhetetlen akadályokkal állunk szemben gyakorlati értékű védőoltási eljárás kidolgozásában.

Ennek a kérdésnek az eldöntésére az év folyamán további beható tanulmány tárgyává tettük az antigensajátságok kérdését állatkísérletek segítségével.

Mint ismeretes, a vadászmenyét és a fehér egér fogékony az emberi influenza vírusa iránt, ha a vírust a természetes fertőzési kapuba, a felső légutak nyálkahártyájára juttatjuk. Ilyen módon teljes biztonsággal elő tudjuk idézni a betegséget ezekben a kísérleti állatokban. Ugy a vadászmenyét, mint az egér oltással immunizálható élő vírussal anélkül, hogy a fertőzés bármilyen jele észlelhető volna rajtuk.

A vírus kutatás természetéből folyik, hogy csak körülményes, minden szempontra kiterjedő vizsgálatokból és nagyszámú állatkísérletből lehet jogos következtetéseket vonni. Eppen ezért, immunitástani vizsgálatainkból egyelőre nem óhajtunk végleges eredményt leszűrni. Annnyit azonban megállapíthatunk, hogy a kísérleti állatok jól lehet védeni egy adott vírustörzssel végzett fertőzés ellen.

Az immunitás heterológ vírustörzsekkel szemben is érvényesül, mégis nem olyan mértékben, mint az oltáshoz használt homolog törzssel szemben. Az 1937 február 1-től 1938 december 31-ig felhasznált kísérleti állatok száma a következő volt: 264 vadászmenyét, 34.344 egér s 81 nyúl. Ezeket az állatokat részben vásárlás útján szereztük be, részben magunk tenyésztettük. Az összes dologi kiadásokat, úgyszintén az osztályvezető és a technikai

segédek fizetését a Rockefeller-alapítvány fedezte.

A SZERVEZET VÉDEKEZIK

Az antigen különbségek vizsgálata szempontjából fontos feladatnak látszik ismételt fellépő influenzajárványokból vírustörzsek elkülönítése és annak megvizsgálása, hogyan viszonylanak ezek a korábban kimutatott vírusokhoz. Ezért 1938 folyamán sokszor megkíséreltük, hogy az ország különböző részein fellépő enyhe járványok kapcsán vírustörzseket izoláljunk. A szóbanfoglalt enyhe járványok, amelyeket a helyi hatósági orvos influenzának vagy influenzaszerű betegségeknek tartottak és fellépésük miatt is sok helyen az iskolát is bezárták, az országban szétszórtan egyes községekben, hol itt, hol ott jelentkeztek. Jellemző volt rájuk, hogy a betegség ragályossága mellett feltűnő enyhe lefolyást mutatott és főleg a gyermekeket támadta meg.

Többek között Abádszalók, Tiszaszentimre és Vál községekben mutatkozó ilyen enyhe járvány anyagán, ezenfelül egy budapesti intézmény keretében fellépő meghűléses betegségek kapcsán végeztünk vizsgálatokat 1938 február és március havában, azonban egyetlen esetben sem sikerült az influenza vírus kimutatása, sem pedig a betegségen átesett egyének vérében a vírusszerű anyagok emelkedésének az észlelése, holott tipikus influenza kiálása után a reconvalescens egyén vérében ellenanyagok jelennek meg.

Ha már most összehasonlítjuk az 1937 februárjában lefolyt és Budapestet is jelentékenyen érintő influenza járványt az 1938. évi szétszórtan jelentkező járványokkal, azt találjuk, hogy az előbbiben — noha a járvány nem volt nagyterjedésű — feltűnően sok egészen tipikus lefolyású influen-

zát lehetett észlelni sokkal több hajlammal a szövődményekre, mint azt 1938-ban láttuk, habár a szövődmények lefolyását általában jóindulatuság jellemezte.

A HÜLES KÖROKOZÓJA

Magyarországon a szövődményes influenza bejelentése kötelező és így a szövődményes esetek járványgömbjéből bizonyos óvatossággal következtetést vonhatunk magára a járványra vonatkozólag, kétségtelen azonban, hogy az egyszerű, nem szövődményes esetek száma mindig sokszorosan felülmúlja a szövődményeseket. 1937-ben február első hetében érte el a járványgörbe tetőfokát heti 217 bejelentett szövődményes esettel. Ezzel szemben az 1938. évi járványgörbe elhúzódó volt és legmagasabb pontja márciusra esett. Valószínűnek tartjuk, hogy az 1938. évi enyhe járványt — legalább is az általunk vizsgált göcökben — nem a járványos influenza vírusa okozta. Felemlül a kérdés, hogy az ilyen enyhe járvány formájában jelentkező „meghűléses” betegségeket milyen kórokozókra lehet visszavezetni.

Erre nehéz válaszolni, Lehet, hogy itt valami egyéb szűrhető vírussal, vagy pedig virulens patogén baktériumokkal van dolgunk, amelyek egyaránt megmagyarázhatnák az ilyen influenzaszerű betegségek ragályos voltát. Ezért a járványos influenzát, amelynek az aetológiájában az influenza-vírus játsza a döntő szerepet, el kell különíteni az influenzaszerű betegségektől. Mindenesetre további gondos vizsgálatokra van szükség úgy a vírus kimutathatósága, mint a vírus antigén sajátosságainak tanulmányozása terén. A széleskörű aktív immunizálás akkor kecsegtetne kilátással, ha sikerülne valamely általánosabb antigén sajátosságú törzset, vagy pedig különböző törzsek kombinációjának felhasználásával „polyvalens” hatású védőoltást kidolgozni.

A budapesti influenzakutató osztály munkáját több szakember tanulmányozta. Dr. Renzo Davilo, a firenzei egyetem közegészségtani intézetének tanársegéde egy hónapig volt itt, hogy megismerje az influenza víruskutatás módszereit. Dr. Fernando De Bitis, az olasz belügyminisztérium közegészségügyi osztályának orvosa hat hónapig dolgozott az influenzakutató osztályon.

A telekezeti iskolák fenntartásához mindenkinek hozzá kell járulni

Egyes bányai egyházközségi tagok kezdeményezésére 1937-ben a nemzetnevelési minisztérium rendeletet adott ki, amelyben kimondta, hogy azok a szülők, akiknek gyermekei állami elemi iskolába járnak, nem kötelesek a felekezeti iskolák fenntartásához hozzájárulni.

A temesvári katolikus püspökség ebbe nem nyugodott bele és hivatkozással a kormányhatóságilag jóváhagyott egyházközségi alapszabályokra, rámutatott arra, hogy tulajdonképpen iskolaadó nincsen. A felekezeti iskolákat az egyházi adókból tartják fenn, amelyek alól senki nem mentesíthető, legkevésbé az, akinek nincsen gyermeke, de az sem, a kinek gyermeke állami elemi iskolába jár. A felekezeti iskolákat nem egyesek tartják fenn, hanem a közösség. Ez különben világosan kitűnik a kultusz-törvény rendelkezéseiből is.

A nemzetnevelési minisztérium elfogadta ezt az érvelést és visszavonta két év előtti rendeletét, amellyel az állami iskolát látogató gyermekek szülőit a felekezeti iskolák fenntartásához való hozzájárulás alól felmentette. A felekezeti iskolák fenntartása tehát továbbra is az egész egyházközség feladata marad.

A szövetségeseik újabb rendelete Amerikában

Newyorkból jelentik: (Radiopress.) A párisi és londoni kormány hír szerint újabb megrendeléseket tett az amerikai hadiipari üzemeknél fegyverekre és lőszerre. A megrendelések értéke meghaladja a 300 millió dollárt.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Adas-vétel

Használt varrógépeket (családi és ipari), veszek legmagasabb árban. Wallachy, Józsefváros, Str. Bratianu 19 szám. 569

Megvételre keresek 2 drb ó-német szekrényt. Címeket a diadóba kérem. 697

Billenőkocsikat használt, de jó állapotban keresünk. Bárzava S. A. Arad, Str. C. Pop 8. 575

Lakas

Modern 3 szobás lakás központi fűtéssel Belváros, lehetőleg Lloyd soron május 1-re kerestetik. Cím a kiadóban. 561

Csak rendes lakónak ajánlom, földszintes kertes házban 3 szobás uccai, fürdőszobás lakásom, egy különbejárattal szobával májusra 1.800 leuért. IV., Str. Bolinteanu 14. 571

Csak rendes lakónak, 3 uccai, földszintes, modern, napos lakás 2.100 leu illetéssel, májusra kiadó. IV., Müller Guttenbrunn 8. 572

**Hirdessen
a Déli Hírlap-ban**

Közlés

Keresek privát kölcsönt 10-15 ezer leu, havi 500 leu visszafizetésre. Az összeg biztosítva van, mert ingatlan van. Címeket „Kölcsön” jellegre. 570

Elveszett Andreovics Péter névre szóló a volt temesvári állami főreáliskolától 1910 június 12-én 116 szám alatt kibocsátott eredeti érettségi bizonyítvány. A megtalálója kéri az azt a kiadóhivatalban leadni. 573

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia si editura S. I. n. c. Arad